

स्थापना : २१/०६/१९७०

महाराष्ट्र शासन

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय (सी.टी.ई.)

पनवेल, जि. रायगड-४१० २०६.

Website : www.gcectep.org, E-mail : govt._bedcollege@rediffmail.com

Fax : (022) 27463499, Tel. : (022) 27453000

NACC REACCREDITED WITH "A" GRADE (3.14 grade point)

विद्यानिधी

४५ वा वार्षिकांक
२०१९-२०२०

❖ संपादक मंडळ ❖

प्राचार्या डॉ. रमा अ. भोसले
प्रमुख संपादक

प्रा. संजीवनी पैठणकर
सह संपादक

❖ प्रशिक्षणार्थी संपादक मंडळ ❖

कु. मनिषा जागले, कु. गणेश डगळे
सहायक : कु. हिमानी मोकल

या अंकात व्यक्त झालेली मर्ते ही ज्या त्या लेखकाची वैयक्तिक आहेत.
संपादक मंडळ यांच्याशी सहमत असेलच असे नाही.

विद्यानिधी वार्षिकांक : वर्ष २०१९-२०

— अनुक्रमणिका —

शुभसंदेश!....

शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० चा महाविद्यालयाचा ४५ वा वार्षिकांक आपल्या हाती देताना मला विशेष आनंद होत आहे. १९७० हे महाविद्यालयाचे स्थापना वर्ष होते, तर २०२० हे महाविद्यालयाचे सुवर्ण महोत्सवी वर्ष! शिक्षक प्रशिक्षणाच्या क्षेत्रांमध्ये महाविद्यालयाने ५० वर्षांची दमदार वाटचाल केली. प्रशिक्षणामध्ये महाविद्यालयाने आपल्या कार्याचा ठसा उमटविलेला आहे.

“If the path is beautiful, ask where it leads to.

But if destination is Beautiful, never mind about the path, keep walking.....”

अशाच सुवर्णमयी वाटेवरून महाविद्यालयाची वाटचाल सुरु आहे. महाविद्यालयाचे माजी विद्यार्थी व महाविद्यालयाची शान माजी खासदार रामशेठ ठाकूर साहेब यांनी महाविद्यालयाला जी सढळहस्ते मदत केली त्या देणगीतून महाविद्यालयामध्ये ‘Smart classroom’ ची उभारणी झाली. हळूहळू कात टाकत महाविद्यालय नवीन अद्यावत तंत्रज्ञानाकडे वळत आहे. सुसज्ज अशा नवीन स्वतंत्र CAP Centre ची उभारणी केली आहे.

सुवर्णमहोत्सवी वर्षामध्ये पनवेलमधील नागरिक, संस्था यांचे अमूल्य योगदान महाविद्यालयास लाभले. मा. आयुक्त गणेश देशमुखांच्या उपस्थितीत उद्घटनाचा भव्य सोहळा पार पडला. महाराष्ट्र लोककल्याणकारी सेवा संस्था व अमरदीप बालविकास फाऊंडेशनचे संस्थापक श्री. खान सर, रायगड जिल्हा बुद्धिबळ असोसिएशनचे पदाधिकारी यांच्या सहकायाने विविध उपक्रमांचे आयोजन महाविद्यालयात करण्यात आले. सर्वांच्या सहकार्याबद्दल त्यांचे मनापासून धन्यवाद! विविध नेत्रदिपक कार्यक्रमांनी सुवर्णमहोत्सवी वर्षाची सुरुवात तर झाली, पण अचानकपणे आलेल्या कोरोना महामारीच्या संकटामुळे मार्चच्या शेवटच्या आठवड्या पासून महाविद्यालय बंद करावे लागले. शैक्षणिक वर्षाच्या या सरत्या काळामध्ये एका वेगळ्या संकटाला सामोरे जावे लागले. त्यात पुन्हा ‘निसर्ग’ वादळानेदेखील महाविद्यालय परिसराचे नुकसान केले. पण,

“Every phase in our life is bound to teach us something valuable. Time is a big teacher so understand the call of him”.

कालाय् तस्मै नमः। हेच खरे.

सर्व संकटांवर मात करून, समस्यांची उत्तरे शोधतच महाविद्यालयाची यापूर्वीची वाटचाल झालेली आहे. यापुढेही अशीच वाटचाल करीत उत्तुंग शिखर गाठण्यासाठी कार्यरत राहण्यासाठी आम्ही वचनबद्ध आहोत. महाविद्यालयाच्या सुवर्णमयी वाटचालीत ज्या ज्या ज्ञात अज्ञात व्यक्तींचे योगदान राहिले त्या सर्वांपुढे मी नतमस्तक होते.

प्राचार्या तथा संपादक — डॉ. रमा भोसले
शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, पनवेल

संपादकीय

कृतज्ञता - एक मूल्य

दरवर्षीप्रमाणे विद्यानीधीच्या संपादनाचे काम सुरु झाले आणि मार्चमध्ये ते जवळजवळ पुर्णत्वास पोहोचेपर्यंत कोरोना संसर्ग व टाळेबंदीचा पहिला अध्याय सुरु झाला. चिंता, निराशा, असमाधान, अशाश्वतता अशा भावनांनी सर्वांच्याच मनाचा कब्जा घेतला होता. एका वेगळ्या स्थित्यंतरातून आपणा सर्वांच जावे लागले. आतापर्यंत आपल्याला आपल्यातीलच न गवसलेले पैलू गवसले. 'जीवन क्षणभंगूर आहे' याची खात्री तर पटलीच, पण त्याचवेळी मिळालेला वेळ सत्कारणी कसा घालवता येतो याचीही प्रचिती आली. सभोवतालचे निरीक्षण करीत असताना अनेक वेळा असे जाणवले की, अनेक व्यक्तींच्या कृतज्ञतेमुळे आपले जीवन सुसहग होत आहे. ज्ञात व्यक्तींबद्दल आपण सदैव कृतज्ञता व्यक्त करीत होतोच पण अज्ञात, कमी कालावधीपुरत्या आपल्या आयुष्यात येऊन अंतर्धान पावलेल्या व्यक्ती व घटनाबद्दलही आपण कृतज्ञता व्यक्त करीत होतो. रोज खिडकीतून दिसणारं निळं स्वच्छ आभाळ, स्वच्छ सूर्यप्रकाश, बहरलेलं झाड, फुलांचा सुगंध, वा—याची झुळुक अशी आपली यादी वाढतच चालली. कृतज्ञता व्यक्त करणे हे एक मानसशास्त्रीय तंत्र आहे. *Blessings versus Burden* ह्या एका प्रयोगाप्रमाणे कृतज्ञतेची भावना व्यक्त करण्यासाठी जाणीवपुर्वक प्रयत्न करावे लागतात. त्यामुळे आपल्यालाही एक आत्मिक समाधान लाभते. वरील सर्व बाबींमध्ये प्रभावी बाब म्हणजे शिक्षणाचा स्विकार होय. मग ते शिक्षण देणा—या व्यक्ती, परिसर, अमानवी घटक, पुस्तके विविध अनुभव यांचाही त्यात समावेश होतो. मला वाटते गेल्या काही दिवसांत आपणांस याची प्रचिती आली असेल. स्व—वर्तुळातून बाहेर पडून अशा उत्तम शिक्षण देणा—या आमच्या शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयाशी आपला परिचय झाला व यंथे चालणाऱ्या विविध उपक्रमांतून आपला स्व—परिघ विस्तारण्याचे काम अव्याहत सुरु आहे असे मला वाटते. आपण स्व—मूल्यमापन करून त्याची खात्री करून घेऊ शकता.

संपादनाचे काम विलंबाने झाले असले तरी मला वाटते त्यामध्ये शैक्षणिक उपक्रमांचा आढावा व इतर उपक्रम मर्यादित फोटोंच्या द्वारे आपणापुढे ठेवणे शक्य झाले आहे. ज्ञानाच्या अध्यर्थ, उपक्रमशील व वेळोवेळी बहुमोल मार्गदर्शन करणा—या महाविद्यालयाच्या प्राचार्या डॉ. रमा भोसले यांच्या प्रेरणेमुळे व प्रोत्साहनामुळेच या अंकाचे सादरीकरण यशस्वी झाले आहे. मुक्त विद्यापीठाच्या विद्याशृंखल्याचा साहित्यिक सहभाग, प्राध्यापकांचे व शिक्षकेत्तर कर्मचा—यांचे सहकार्य, सामाजिक संस्थांचे सहकार्य व महाविद्यालयाशी ऋणानुबंध असणा—या व्यक्तींचे बहुमोल सहकार्य या मासिकासाठी लाभले. तांत्रिक सहकार्य करणारी वसतिगृह अधिक्षिका हिमानी मोकल हिचे बहुमूल्य सहकार्याबद्दल हार्दिक आभार. प्रिंटर बांडिया ऑफसेट हयांनीही अंकाची छपाई वेळेत करून दिली त्याबद्दल त्यांचेही आभार. वर उल्लेखलेल्या कृतज्ञतेच्या उदाहरणांमध्ये अशा व्यक्तींची भरच पडत राहिल हे निश्चित.

अंकाबद्दलच्या आपल्या प्रतिक्रियांचे सदैव स्वागतच असेल. संजीवनी पैठणकर सहसंपादक

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, पनवेल

वार्षिक अहवाल सन २०१९-२०

सन २०१९-२० या शैक्षणिक वर्षाचे इतिवृत्त सादर करताना आम्हांस अत्यानंद होत आहे. या महाविद्यालयाची स्थापना १९७० साली झाली असून येथे खालील अभ्यासक्रम राबविले जातात.

१. नियमित बी.एड. वर्ग — २ वर्षे अभ्यासक्रम — विद्यार्थी क्षमता — ५०
२. य.च.म.मु.वि. नायिक सेवांतर्गत बी.एड — विद्यार्थी क्षमता — ४३
३. नियमित एम.एड. वर्ग — २ वर्षे अभ्यासक्रम — विद्यार्थी क्षमता — ५०
४. पदव्युत्तर संशोधन केंद्र — विद्यार्थी क्षमता — २१
५. रायगड जिल्हा विस्तार सेवा केंद्र
६. सी.टी.ई. याजनेअंतर्गत मुंबई उपनगर व रायगड जिल्ह्यातील माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षकांना सेवांतर्गत प्रशिक्षण

● प्रवेश ●

बी.एड. प्रथमवर्ष २०१९-२१ च्या बॅचसाठी ३९ विद्यार्थ्यांना प्रवेश घेतला. त्यापैकी १८ विद्यार्थी व २१ विद्यार्थीनीनी प्रवेश घेतला. प्रथम वर्षासाठी महाविद्यालयाचे सत्र ०९ सप्टेंबर २०१९ रोजी सुरु झाले.

महाविद्यालयातील द्वितीय वर्षासाठी ४९ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला त्यापैकी १२ विद्यार्थी व ३७ विद्यार्थीनीनी प्रवेश घेतला. द्वितीय वर्षासाठी महाविद्यालयाचे सत्र १ जुलै २०१९ रोजी प्रारंभ झाले.

वार्षिक परीक्षा निकाल

एम.एड. शैक्षणिक बॅच २०१७-१९

विद्यार्थ्याचे नाव	क्रमांक
अनशिका सिंग	प्रथम
प्रिया बांबळे	द्वितीय
सुचिता रसाळ	तृतीय

बी.एड. बॅच २०१७-१९

विद्यार्थ्याचे नाव	एकूण गुण	क्रमांक
सोनाली कोळी	CGPA १०.०० गुण— ३००	प्रथम क्रमांक
अजय बाळकुराम पाटील	CGPA ९.४० गुण— २८२	द्वितीय क्रमांक
मनोज तुळशीदास पाटील	CGPA ९.४० गुण— २८२	द्वितीय क्रमांक
राबिया निसार कळसकर	CGPA ९.४० गुण— २८२	द्वितीय क्रमांक
योगेश रघु वेडगा	CGPA ९.०० गुण— २७०	तृतीय क्रमांक

बी.एड. बॅच २०१८-२० द्वितीय वर्ष शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० सत्र तिसरे

विद्यार्थ्याचे नाव	एकूण गुण	क्रमांक
मनिषा जागले	गुण— २९३	प्रथम क्रमांक
स्वाती पाटील	गुण— २९१	द्वितीय क्रमांक
हर्षदा देशमुख	गुण— २८६	तृतीय क्रमांक

सूक्ष्म अध्यापन कृतीसत्र

प्रथम वर्ष छात्राध्यापकांना विविध अध्यापन कौशल्यांचा परिचय व सराव होण्यासाठी दि. १३.०१.२०२० ते १८.०१.२०२० या कालावधीत सूक्ष्म अध्यापन सत्राचे आयोजन करण्यात आले होते. या कृती सत्रामध्ये ग्राध्यापकांनी विविध कौशल्यांचे दिग्दर्शनासहित तातिक विवेचन केले. व छात्राध्यापकांचा गटानुसार सराव घेण्यात आला. या कृतीसत्राचे नियोजन छात्रसेवाकाल प्रभारी प्रा. डॉ. प्रमोद जोशी यांनी केले.

पाठ नियोजन कृतीसत्र

पाठ नियोजनाचा अनुभव विद्यार्थ्यांना प्राप्त होण्यासाठी या कृती सत्राचे नियोजन दि. ०१.०१.२०२० ते २५.०१.२०२० या कालावधीत करण्यात आले होते. यात पाठाची सामाजिक माहिती, गाभा घटक, मुल्ये, उद्दिदष्टे, आशय विश्लेषण, अध्ययन निष्पत्ती, अध्ययन अनुभव, मुल्यमापन, फलक लेखन इत्यादी घटकांचा समावेश करण्यात आला होता. प्रा. डॉ. प्रमोद जोशी यांनी नियोजन केले होते.

छात्रसेवाकाल पुर्व कृतीसत्र

द्वितीय वर्ष छात्राध्यापकांना एकूण ११ आठवड्यांच्या छात्रसेवाकालसाठी उपयुक्त ठरणारी अशी विषयाधिष्ठीत पाठ, शाळेतील शिक्षकांबरोबरचे सहअध्यापन, घटक चाचणी कार्यवाही व इतर उपक्रम यासाठीचे मार्गदर्शनपर कृतीसत्र दि. ०८.०७.२०१९ ते १३.०७.२०१९ या कालावधीत आयोजित करण्यात आले होते. छात्रसेवाकाल प्रभारी प्रा. डॉ. प्रमोद जोशी यांनी नियोजन केले होते.

छात्रसेवाकाल

दि. १५.०७.२०१९ ते ०५.१०.२०१९ या कालावधीत सत्र तीन साठी एकूण ११ आठवडयांचा छात्रसेवाकाल के. आ. बांठिया माध्यामिक विद्यालय, नवीन पनवेल, व्ही. के. हायस्कूल, पनवेल व के.व्ही. कन्या शाळा, पनवेल येथे आयोजित करण्यात आले होते. या विभागाचे प्रमुख प्रा. डॉ. प्रमोद जोशी यांनी नियोजन केले होते.

क्र.	बऱ्च	सत्र	कालावधी	गट क्र.	शाळा	मार्गदर्शक
१.	२०१८-२०	तिसरे	१५.०७.२०१९ ते ०५.१०.२०१९	१व २	के.व्ही. कन्या शाळा, पनवेल	१. प्रा. संजीवनी पैठणकर २. डॉ. निलीमा मोरे
				३व ४	व्ही. के. हायस्कूल, पनवेल	१. डॉ. रमेश भोसले २. डॉ. सुनिता लोंडे
				५व ६	के. आ. बांठिया विद्यालय, नवीन पनवेल	१. डॉ. प्रमोद जोशी २. डॉ. सुविद्या सरवणकर
२.	२०१८-२०	चौथे	०४.०२.२०२० ते ०७.०३.२०२०	१.	के. आ. बांठिया विद्यालय, नवीन पनवेल	प्रा. संजीवनी पैठणकर
३.	२०१९-२१	दुसरे	०४.०२.२०२० ते ०७.०३.२०२०	२.	के. आ. बांठिया विद्यालय, नवीन पनवेल	डॉ. निलीमा मोरे
				३.	व्ही. के. हायस्कूल, पनवेल	डॉ. सुनिता लोंडे
				४.	व्ही. के. हायस्कूल, पनवेल	डॉ. प्रमोद जोशी
				५.	के.व्ही. कन्या शाळा, पनवेल	डॉ. रमेश भोसले
				६.	के.व्ही. कन्या शाळा, पनवेल	डॉ. सुविद्या सरवणकर

समाजसेवा विभाग

दि. ०६ डिसेंबर २०१९ रोजी एकदिवसीय समाजसेवा शिवीर शांतीवन नेरे येथे आयोजित करण्यात आले होते. यामध्ये श्रमदान, श्रमसंस्कार, शांतीवन दर्शन वृद्धाश्रम भेट, वृद्धाश्रमात सांस्कृतिक कार्यक्रम इत्यादी उपक्रम घेण्यात आले. या उपक्रमात प्रथमवर्षाचे सर्व छात्राध्यापक व प्राध्यापक सहभागी होते. समाजसेवा विभागप्रमुख प्रा. डॉ. आर. एस. भोसले यांनी हा विभाग सांभाळला.

दि. ०२ डिसेंबर २०१९ ते ०३ डिसेंबर २०१९ रोजी महाविद्यालयीन स्तरावर परीसर स्वच्छतेचे आयोजन करण्यात आले होते. गटनिहाय इमारत स्वच्छता ग्रंथालय स्वच्छता तसेच एस.टी. स्टॅड पनवेल चा परीसर स्वच्छ करण्यात आला. याप्रसंगी स्वच्छतेचा संदेश देणारे फलक दर्शविण्यात आले. सर्व प्राध्यापकांनी गटनिहाय स्वच्छतेसंबंधी पर्यावेक्षण केले.

दि. ०४ डिसेंबर २०१९ विशेष शाळा भेटीचे आयोजन करण्यात आले होते.

अंतर्गत मुल्यमापन विभाग

बी.एड. बॅच २०१९-२१ प्रथम वर्ष-२०१९ च्या दोन्ही सत्रात सातत्यपुर्ण अंतर्गत मुल्यमापन कार्यक्रम विद्यापीठ नियमानुसार राबवण्यात आला. यामध्ये स्वाध्याय, निबंध लेखन, पुस्तक परीक्षण, वर्ग चाचणी, शैक्षणिक चित्रपट परीक्षण इत्यादी सर्व बाबींची पुर्तता करून विद्यापीठास सत्रनिहाय अंतिम मुल्यमापन अहवाल सादर करण्यात आला.

बी.एड. बॅच २०१८-२० च्या द्वितीय वर्ष २०१९-२० दोन्ही सत्रात विद्यापीठ नियमानुसारे सत्र ३ चे सातत्यपुर्ण अंतर्गत मुल्यमापन करण्यात आले. यामध्ये स्वाध्याय, निबंध लेखन, पुस्तक परीक्षण, वर्ग चाचणी, इत्यादी सर्व बाबींची पुर्तता करून विद्यापीठास सत्रनिहाय अंतिम मुल्यमापन अहवाल सादर करण्यात आला. या विभागाचे प्रमुख म्हणून प्रा. डॉ. रमेश भोसले यांनी कार्य पाहिले.

पदवीदान समारंभ

विद्यापीठ मार्गदर्शनाप्रमाणे शैक्षणिक वर्ष २०१७-१९ च्या बॅचमधील पात्र पदवीधारकांना पदवीप्रदान करण्याचा समारंभ दि. २४.१२.२०१९ रोजी महाविद्यालयात आयोजित करण्यात आला होता. सदर समारंभात महाविद्यालयाच्या प्राचार्या डॉ. रमा भोसले यांनी पदवीधारक विद्यार्थ्यांना शपथ दिली. मा. श्री. एन. डी. खान, संस्थापक, अमरदीप बालविकास फाऊंडेशन व महाराष्ट्र लोककल्याणकारी सेवा संस्था, पनवेल व सामाजिक कार्यकर्ते, यांचे शुभहस्ते पदव्या प्रदान करण्यात आल्या. सदर कार्यक्रमासाठी महाविद्यालयातील सर्व अध्यापक वृद्द उपस्थित होता.

मानसशास्त्र प्रयोगशाळा विभाग

महाविद्यालयामध्ये सुसज्ज मानसशास्त्र प्रयोगशाळा असून त्यामध्ये विविध मानसशास्त्रीय कसोट्या, मानसशास्त्रीय प्रयोगाचे साहित्य उपलब्ध आहे. त्याचा उपयोग बी.एड. व एम.एड. चे छात्राध्यापक करतात. तसेच मार्गदर्शन व समुपदेशन कार्यासीठीही त्याचा उपयोग केला जातो. प्रा. डॉ. रमेश भोसले हे मानसशास्त्र प्रयोगशाळेचा जडवस्तूसंग्रह सांभाळतात.

विज्ञान प्रयोगशाळा विभाग

महाविद्यालयामध्ये सुसज्ज विज्ञान प्रयोगशाळा असून त्यामध्ये विद्यार्थ्यांना अध्यापनात दिग्दर्शन करावयाच्या शैक्षणिक साधनांचा व उपकरणांचा समावेश आहे. विद्यार्थी प्रयोगांचा सराव येथे करू शकतात. हा विभाग प्रा. डॉ. रमेश भोसले या सांभाळतात.

भाषा प्रयोगशाळा

महाविद्यालयामध्ये सुसज्ज अशी भाषा प्रयोगशाळा (Language Lab) आहे. यामध्ये श्रवण, श्रवण संभाषण इत्यादी कौशल्यांचा सराव करण्यासाठी साधने उपलब्ध आहेत. हा विभाग प्रा. एस. एस. पैटणकर या सांभाळतात.

संगणक प्रयोगशाळा

महाविद्यालयामध्ये सुसज्ज व सर्व सुखसोरींनी युक्त अशी संगणक प्रयोगशाळा आहे. एकूण ५० संगणक संच, प्रोजेक्टर इत्यादी सुविधा उपलब्ध आहेत. हा विभाग प्रयोगशाळा सहाय्यक श्री. अनिकेत डाके हे सांभाळतात.

छात्रालय

महाविद्यालयात विद्यार्थी निवासाची सोय असून विद्यार्थी व विद्यार्थींसाठी स्वतंत्र निवास व्यवस्था वसतिगृहात करण्यात आली आहे. वसतिगृहात सध्या १२ विद्यार्थी राहत आहेत. महिला वसतिगृहाचा कार्यभार प्रा. डॉ. निलीमा मोरे या सांभाळतात तर पुरुष वसतिगृहाचा कार्यभार प्रा. डॉ. रमेश भोसले हे सांभाळत आहेत.

क्षेत्र भेटी

महाविद्यालयाच्या शैक्षणिक क्षेत्रभेटी पुढीलप्रमाणे आयोजित केल्या होत्या.

१. Womens India Trust महिला स्वयंसेवी संस्था पनवेल
२. नेहरू सायन्स सेंटर मुंबई
३. शांतिवन नेरे, पनवेल
४. महाराष्ट्र निसर्ग उद्यान माहिम, मुंबई

विद्यानिधी वार्षिकांक

महाविद्यालयाचा वार्षिक अंक विद्यानिधी दरवर्षी शैक्षणिक वर्षाखेर प्रकाशित करण्यात येतो. विद्यार्थ्याच्या साहित्य लेखनातुन या अंकाची मांडणी केली जाते. सदर अंकासाठी विद्यार्थी प्रतिनिधी श्रीम. मनिषा जागले व श्री. गणेश डगळे यांनी काम पाहिले. विद्यानिधीसाठी संपादक म्हणून प्राचार्या. डॉ. रमा भोसले यांनी बहूमोल मार्गदर्शन केले. कोरोना संदर्भात टाळेबंदी जाहीर झाल्याने त्याच्या प्रकाशन सोहळ्याचे जाहीर आयोजन करता आले नाही. सहसंपादक म्हणून प्रा. संजीवनी पैठणकर यांनी काम पाहिले. कु. हिमानी मोकल हिचे विशेष सहकार्य लाभले.

विद्यार्थी छात्र परिषद

छात्राध्यापकांमधे लोकशाही मुल्यांची रुजवणूक व्हावी व नेतृत्व गुणांचा विकास व्हावा या हेतुने विद्यापीठाच्या मार्गदर्शकतत्वानुसार महाविद्यालयात छात्र परिषदेची निर्मिती करण्यात आली. छात्रपरिषदेच्या अध्यक्षा मा. प्राचार्या डॉ. रमा भोसले या असून छात्र परिषद प्रभारी डॉ. सुविद्या सरवणकर या आहेत. छात्र परिषदेचे सदस्य पुढीलप्रमाणे:-

अ.क्र.	पद	छात्राध्यापकाचे नाव
१.	विद्यार्थी परिषद सर्वसाधारण सचिव	श्री. जयराम धनारे—बी.एड. प्रथमवर्ष
२.	वर्ग प्रतिनीधी	श्री. अनिल पवार —बी.एड. प्रथमवर्ष श्रीम. स्मिता पाटील —बी.एड. द्वितीय वर्ष श्री. ज्ञानेश जोगल — एम.एड. प्रथमवर्ष श्रीम. अश्विनी मत्रे — एम.एड. द्वितीय वर्ष
३.	विद्यार्थीनी प्रतिनीधी	श्रीम. श्वेता पाटील — बी.एड. प्रथम वर्ष श्रीम. प्रज्वली नाईक — बी.एड. द्वितीय वर्ष
४.	क्रिडा प्रतिनीधी	श्री. मनोज जाधव — बी.एड. द्वितीय वर्ष
५.	एन.सी.सी. प्रतिनीधी	श्री. प्रथमेश पाटील — बी.एड. प्रथमवर्ष
६.	एन.एस.एस. प्रतिनीधी	श्रीम. रूपाली चव्हाण — बी.एड. प्रथमवर्ष
७.	सांस्कृतिक प्रतिनीधी	श्री. रूपेश धूलसाडा — बी.एड. प्रथमवर्ष
८.	मागासवर्गीय प्रतिनीधी	श्री. मधूकर गिंभल — बी.एड. प्रथमवर्ष
९.	विद्यानीधी प्रतिनिधी	श्रीम. मनिषा जागले — बी.एड. प्रथमवर्ष श्री. गणेश डगळे — बी.एड. प्रथमवर्ष

माजी विद्यार्थी संघ

महाविद्यालयामध्ये नोंदणीकत माजी विद्यार्थी संघ असून महाविद्यालयाच्या प्रगतीसाठी माजी विद्यार्थी संघाचे मोठे योगदान आहे. या संघातर्फे बी.एड. सर्वोकृष्ट विद्यार्थ्यांचे बळिसे पुरस्कृत करून कौतुक केले जाते. संघातर्फे दरवर्षी शिक्षकदिन कार्यक्रमाचे आयोजनही केले जाते. सुवर्ण महोत्सवी वर्षानिमित्त माजी विद्यार्थ्यांचा मेळावाही घेण्याचे प्रयोजन आहे. माजी विद्यार्थी संघाच्या महाविद्यालयीन समन्वयक प्रा. एस. एस. पैठणकर या आहेत.

कुलनिर्मिती

कुल क्र.	कुलगावे नाव	कालावधी	मार्गदर्शक प्राध्यापक
१.	गंगा	०१.०७.२०१९ ते ३१.०७.२०१९	डॉ. पी.डी. जोशी
२.	नर्मदा	०१.०९.२०१९ ते ३१.१०.२०१९	डॉ. एन. ए. मोरे
३.	इंद्रायणी	०१.११.२०१९ ते ३१.१२.२०१९	डॉ. आर. एस. भोसले
४.	पृथ्वी	०१.०१.२०२० ते १५.०२.२०२०	डॉ. सुनिता लोढे
५.	अग्नि	१६.०२.२०२० ते ३१.०३.२०२०	प्रा. एस.एस. पैठणकर

कुल कालावधीत छात्राध्यापकांनी दैर्दिन प्रार्थना व परिपाठ, फलकलेखन, विद्यापीठ गीत गायन, जयंत्या, विशेष दिन इत्यादी उपक्रमांचे सादरीकरण केले.

विविध विषय मंडळे

महाविद्यालयात विविध विषय मंडळे असून त्या अंतर्गत अध्यापन पद्धतीचे विद्यार्थी त्या मंडळाचे सदस्य आहेत.

१. मराठी वाह्यमय मंडळ

छात्राध्यापकांमध्ये वाह्यमयीन कलागुणांना अविष्काराची संधी देणे, मराठी वाह्यमय मंडळाच्या विविध उपक्रमांसंबंधीच्या क्षमतांचा विकास करणे, वाह्यमयीन कलागुणांची व मातृभाषा मराठीची जोपासना करणे, अभिरूची विकसित करणे ही उद्दिदष्टे समोर ठेऊन महाविद्यालयात मराठी वाह्यमय मंडळाची निर्मिती करण्यात आली. डॉ. सुनिता लोढे या मराठी वाह्यमय मंडळाच्या प्रमुख आहेत. वाह्यमय मंडळातर्फे जागतिक मराठी दिनानिमित्त कार्यक्रमाचे आयोजन केले होते.

२. हिंदी वाङ्मय मंडळ

हिंदी वाङ्मय मंडळातर्फे दि. १४ सप्टे. २०१९ रोजी हिंदी दिन साजरा करण्यात आला. हिंदी अध्यापन पद्धतीच्या विद्यार्थ्यांनी हिंदी दिवसाचे महत्व तसेच कविता वाचन करण्यात आले. हिंदी वाङ्मय मंडळ प्रमुख प्रा. डॉ. सुनिता लोंडे यांनी मार्गदर्शन केले.

३. इतिहास मंडळ

इतिहास अध्यापन पद्धतीच्या विद्यार्थ्यांनी इतिहास मंडळाची स्थापना केली. इतिहास मंडळाच्या वतीने शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० मध्ये छात्राध्यापकांसाठी वारली चित्रकला कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. या मंडळाचे मार्गदर्शक व विभाग प्रमुख म्हणून प्रा. डॉ. सुनिता लोंडे यांनी कार्यभार सांभाळला.

४. भूगोल मंडळ

महाविद्यालयात भूगोल मंडळ कार्यरत असून छात्राध्यापक प्रथमेश पाटील याने विद्यार्थी प्रमुख म्हणून कार्य केले. दि. १४.०१.२०२० रोजी भूगोल दिन साजरा करण्यात आला.

५. इंग्रजी वाङ्मय मंडळ

विद्यार्थ्यांमध्ये इंग्रजी विषयाची भाषिक कौशल्ये विकसित होण्याच्या दृष्टीने इंग्रजी वाङ्मय मंडळातर्फे तक्ते तयार करणे, सुवचने लिहीणे, सृजनात्मक लिखाण करणे, इंग्रजी ग्रंथ परीक्षण करणे इत्यादी उपक्रम राबविण्यात आले. विद्यार्थ्यांनी इंग्रजी भाषा प्रयोगशाळेचाही वापर करून कौशल्ये विकसित केली. इंग्रजी वाङ्मय मंडळ प्रमुख म्हणून प्रा. एस.एस. पैठणकर यांनी मार्गदर्शन केले

६. विज्ञान मंडळ

दि. २८ फेब्रु. २०२० रोजी महाविद्यालयात विज्ञान दिनानिमित्त विज्ञान मंडळातर्फे विज्ञान आशयावर आधारित प्रश्नमंजूषा व प्रकल्पांचे सादरीकरण करण्यात आले. शास्त्रज्ञांच्या जीवनावर आधारित पी.पी.टी. द्वारे सादरीकरण केले. यासाठी प्रा. डॉ. रमेश भोसले यांनी मार्गदर्शन केले.

मुंबई विद्यापीठ आजीवन अध्ययन व विस्तारसेवा विभाग (Dept. of Lifelong Learning and Extension)

मुंबई विद्यापीठ आजीवन अध्ययन व विस्तारसेवा विभागातर्फे प्रथम सत्र प्रशिक्षण वर्ग १२.०९.२०१९ रोजी संपन्न झाला. तर १६.१२.२०१९ रोजी द्वितीय सत्र प्रशिक्षणवर्ग पार पडला. सदर प्रशिक्षणवर्गास डॉ. सुनिता लोढे उपस्थित होत्या. महाविद्यालयातील एकूण ४८ छात्राध्यापकांनी 'महिलांच्या सद्यःस्थितीचे सर्वेक्षण'हा प्रकल्प हाती घेतला. दिनांक २६.०२.२०२० रोजी महाविद्यालयातील १५ छात्राध्यापकांनी 'उडान' या वार्षिक कार्यक्रमात पथनाट्य सादर केले. व दोन छात्राध्यापकांनी भित्तीपत्रक स्पर्धेत भाग घेतला. सदर प्रकल्पासाठी प्राध्यापक श्री. विनोद इंदुलकर यांनी क्षेत्र समन्वयक म्हणून मार्गदर्शन केले. सदर विभागाच्या समन्वयक म्हणुन डॉ. सुनिता लोढे यांनी काम पाहिले. विद्यार्थी व्यवस्थापक म्हणून कु. अंकिता वाघमारे व कु. निकीता वारघडे यांनी काम पाहिले.

अभिनय व नृत्य कार्यशाळा

शनिवार दि. २१.१२.२०२० रोजी महाविद्यालयात अभिनय व नृत्य कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. सदर कार्यशाळेसाठी नाट्यकलावंत व लेखक श्री. रवी लोकरे ह्यांनी प्रात्यक्षिकांसह मार्गदर्शन केले. अध्यापनात Voice Modulation भावभावनांचे अभिव्यक्ती प्रदर्शन, रंगमंच निर्मिती, कवितेचे चालीनुसार सादरीकरण, अभिरूप अध्यापन इ. विविध कौशल्यांसंदर्भात त्यांनी मार्गदर्शन केले. या कार्यक्रमाचे आयोजन प्रभारी श्रीम. संजीवनी पैठणकर यांनी केले.

अंतर्गत गुणवत्ता निर्धारण कक्ष (IQAC)

महाविद्यालयामध्ये अंतर्गत गुणवत्ता निर्धारण कक्ष कार्यरत असून महाविद्यालया मधील सर्व विभागांच्या गुणवत्ता संवर्धनासाठी सदर कक्ष कार्यरत आहे. प्रा. संजीवनी पैठणकर या समन्वयक म्हणून कार्यरत आहेत. या विभागाच्या माध्यमातुन महाविद्यालयाची गुणवत्ता वाढवण्याच्या दृष्टीने बैठकीद्वारे आढावा घेण्यात येतो. महाविद्यालयाचा २०१८-१९ या शैक्षणिक वर्षाचा AQAR ऑनलाईन पद्धतीने सादर झाला आहे.

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक अभ्यासकेंद्र पनवेल.

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय पनवेल येथे यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे अभ्यासकेंद्र कार्यरत असून सन २०१८-१९ या वर्षामध्ये एकूण ३८ विद्यार्थ्यांनी प्रस्तुत केंद्रावर अभ्यासक्रम पूर्ण केला. सर्व विद्यार्थ्यांनी उज्ज्वल असे यश संपादन केले आहे. यामध्ये गुणानुक्रमे प्रथम क्रमांक श्रीम. अस्मिता अभय सावंत यांनी प्राप्त केला असून त्यांना एकूण १०४९ गुण मिळाले आहेत. तर द्वितीय क्रमांक श्रीम. प्रिया वैभव झोले यांनी प्राप्त केला असून त्यांना एकूण १०४२ गुण मिळाले आहेत. तर तृतीय क्रमांक श्री. राजन बाबाराम पाटील यांनी प्राप्त केला असून त्यांना एकूण १०२७ इतके गूण प्राप्त झाले आहेत.

२०१८-२० च्या बँचमध्ये एकूण ४३ विद्यार्थ्यांनी केंद्रावर प्रवेश घेतला आहे. २०१९-२१ च्या बँचमध्ये एकूण ४४ विद्यार्थी प्रवेशित आहेत. सदर विद्यार्थ्यांचा अभ्यासक्रम संपर्क सत्रांच्या माध्यमातुन पूर्ण करण्यात येत आहे. या अभ्यासक्रमाचे समन्वयक व केंद्रप्रमुख म्हणून स्वतः प्राचार्य डॉ. रमा भोसले या काम पाहतात. समंत्रक म्हणून डॉ. रेखा जगदाळे, प्रा. समीक्षा म्हात्रे, प्रा. डॉ. हर्षनी पात्रे, प्रा. अरुणा कुरणे, प्रा. सुचरिता बनसोडे, डॉ. जया आसोरे व प्रा. संजीवनी पैठणकर यांनी मार्गदर्शन केले.

विस्तारसेवा विभाग

महाविद्यालयाच्या विस्तारसेवा विभागातर्फे सन २०१९-२० मध्ये खालील कार्यशाळा व सेवांतर्गत प्रशिक्षण वर्गांचे आयोजन करण्यात आले.

क्र.	प्रशिक्षण वर्ग व कार्यशाळा	कालावधी	तज्ज मार्गदर्शक	लाभार्थी
१.	Warli Painting	०८.०३.२०२०	श्री. नितीन गुरव श्रीम. विद्या पाटील श्री. मुकेश पांडे	८०
२.	Drama & Art in Education	११.०३.२०२०	श्री. रविंद्र लोकरे	६५
३.	Mobile Learning	१३.०३.२०२०	श्री. श्याम आवळे श्री. सुधीर डांगरकर श्री. संतोष पुपलवाड	१२२
४.	व्यक्तिमत्त्व विकास	१४.०९.२०१९	सौ. मानसी वैशंपायन	५०

ग्रंथालय विभाग

महाविद्यालयाचे सुसज्ज असे ग्रंथालय आहे. शिक्षणशास्त्र विषयाची मराठी, हिंदी, इंग्रजी भाषेतील पुस्तके, ललित वांइमय, ज्ञानकोष तसेच शैक्षणिक मासिके, इ-जर्नल्स, दैनिक वर्तमानपत्रे इत्यादी वाचन साहित्याने ग्रंथालय समृद्ध आहे. ग्रंथालयाला जोडून स्वतंत्र असा वाचन कक्ष उपलब्ध असून एकावेळी ४० विद्यार्थ्यांसाठी आसन क्षमता आहे. ग्रंथालयात संगणकीकरण प्रक्रिया करण्यात आलेली आहे. ग्रंथालयाची ग्रंथसंपदा १४५७५ इतकी असून सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षात ग्रंथालय शुल्क व राज्य योजनेअंतर्गत अनुदान यामधून एकूण ५१७०६ रुकमेची ३५४ पुस्तके खरेदी करण्यात आली. बी.ए.इ. चे छात्राध्यापक, मुक्त विद्यापीठाचे छात्रशिक्षक, एम. ए.इ. व पीएच.डी चे विद्यार्थी, प्राध्यापक व इतर कर्मचारी वर्ग ग्रंथालयाचा वापर करतात. ग्रंथालय प्रभारी म्हणून प्रा. संजीवनी पैठणकर या कार्यरत असून श्री. गणेश तोडकर हे ग्रंथपाल म्हणून कार्यरत आहेत. ग्रंथालयाची देखभाल, पुस्तकदेव-घेव यासाठी श्री. अंकुश चव्हाण कार्यरत आहेत.

क्रीडा विभाग

दिनांक ०१ व ०२ फेब्रुवारी २०२० या कालावधीत रायगड जिल्हा व नवी मुंबई अध्यापक महाविद्यालय क्रीडा संघातर्फे मांजरा एज्युकेशन ट्रस्टचे कॉलेज ऑफ एज्युकेशन अँड रिसर्च, सेक्टर ४, ऐरोली नवी मुंबई येथे क्रीडा स्पर्धाचे आयोजन करण्यात आले होते. या स्पर्धांसाठी एकूण ७ अध्यापक महाविद्यालयाने सहभाग घेतला होता. सदर स्पर्धामध्ये महाविद्यालयाने खालील स्पर्धामध्ये यश संपादन केले आहे.

सांघिक खेळ

अ.क्र	खेळाचा प्रकार	महिलांनी संपादन केलेले यश/क्रमांक	पुरुष गटानी संपादन केलेले यश/क्रमांक
१.	खो—खो	प्रथम क्रमांक	प्रथम क्रमांक
२.	व्हॉली बॉल	-----	प्रथम क्रमांक
३.	Tug of War रस्सी खेळ	-----	प्रथम क्रमांक
४.	Carrom Doubles	द्वितीय क्रमांक	द्वितीय क्रमांक
५.	४०० मीटर रिले	द्वितीय क्रमांक	प्रथम क्रमांक

वैयक्तिक खेळ

अ.क्र.	खेळाचा प्रकार	महिला गट (खेळाडू)	क्रमांक	पुरुष गट(खेळाडू)	क्रमांक
१.	१०० मीटर धावणे	सुनिता शेंडाळ	द्वितीय क्रमांक	१. जयराम धनारे	प्रथम
२.	२०० मीटर धावणे	अंकिता वांगड	प्रथम क्रमांक	१. सुभाष भुसारा	प्रथम
३.	भाला फेक	बेबीसावरे	द्वितीय क्रमांक	१. जयराम धनारे	प्रथम
४.	थाळी फेक	बेबीसावरे	द्वितीय क्रमांक	१. जयराम धनारे	प्रथम
५.	गोळा फेक	बेबीसावरे बेबीसावरे	द्वितीय क्रमांक	१. जयराम धनारे	प्रथम
६.	पुस्तक संतुलन	—	प्रथम	—	—
७.	स्पर्धा	—	क्रमांक	—	—
	Sack race	—	—	मनोज जाधव	तृतीय

विजयी स्पर्धकांना प्रमाणपत्रे व पदक देऊन गौरविण्यात आले. खेळातील सर्वोकृष्ट कामगिरीमुळे शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, पनवेलला चषक देऊन गौरविण्यात आले. सर्वोकृष्ट खेळाडू (मुले) म्हणून श्री. जयराम धनारे याला तर सर्वोकृष्ट खेळाडू (मुली) म्हणून बेबी सावरे हिला विशेष पारितोषकाने गौरविण्यात आले. क्रीडाविभाग प्रमुख म्हणून डॉ. निलीमा मोरे यांनी काम पाहिले.

आंतरमहाविद्यालयीन स्पर्धेतील सहभाग

अ.क्र.	विद्यार्थ्याचे नाव	आयोजक	स्पर्धप्रकार	क्रमांक
१.	दर्शना भुसारा	H.B.B.Ed. College Vashi Navi Mumbai	थाळी सजावट	तृतीय क्रमांक
२.	मोनाली बने	H.B.B.Ed. College Vashi Navi Mumbai	थाळी सजावट	सहभाग
३.	शेख सना	H.B.B.Ed. College Vashi Navi Mumbai	थाळी सजावट	सहभाग
४.	जयराम धनारे	Rajiv Gandhi College Vashi Navi Mumbai	१०० मीटर धावणे	सहभाग

पनवेल महानगरपालिका भेट अहवाल

दि. ०७.०२.२०२० रोजी पनवेल महानगरपालिकेतर्फे लोकशाही, निवडणूक आणि सुशासन याविषयी महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांसाठी प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. यासाठी मा. श्री. जमीर लेंगरेकर. उपायुक्त पनवेल महानगरपालिका यांनी मार्यादर्शन केले. या प्रशिक्षणासाठी प्रथम वर्ष छात्राध्यापक श्री. गणेश डगळे, जयेश शिंगडा, सखाराम निरगुडे, रूपाली चव्हाण, प्रियांका घाटाळ, अंकिता वांगड व स्नेहलता गोविंदगोळ हे छात्राध्यापक उपस्थित होते. दि. ११.०२.२०२० रोजी महाविद्यालयाच्या वतीने प्रा. संजीवनी पैठणकर यांनी प्रशस्तीपत्र स्विकारले.

शिवजयंती निमित्त नाट्य स्पर्धा आयोजन

दि. १९.०२.२०२० रोजी शिवजयंती निमित्त महाविद्यालयात श्री. संभाजीराव बाबुराव भोसले पुरस्कृत नाट्य स्पर्धाचे आयोजन करण्यात आले होते. एकूण सहा गटामध्ये छात्राध्यापकांनी नाटिका सादर केल्या. यामध्ये गट क्र. ५ यांच्या शिवाजी महाराज व सावित्री यांच्यातील संघर्ष या नाटिकेस प्रथम क्रमांक तर गट क्र. ४ यांच्या जातीयवाद खंडन या नाटिकेस द्वितीय व गट क्र. २ पोवाडा – सांगितीक नाटिका यास तृतीय क्रमांक मिळाला. उत्कृष्ट अभिनय मूळी मध्ये कु. अंकिता वाघमारे तर उत्कृष्ट अभिनय मूळे मध्ये श्री. राजू कोळी यांना गौरविण्यात आले. विजेत्या संघाना रोख पारितोषिक व प्रशस्तिपत्रक देवून गौरविण्यात आले. सदर स्पर्धाचे परिक्षक म्हणून प्रा. सौ. संगिता जाधव यांनी काम पाहिले.

राष्ट्रीय परिषद अहवाल

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय पनवेल येथे शुक्रवार दि. २०.१२.२०१९ रोजी एकदिवसीय राष्ट्रीय परिषद संपन्न झाली. या परिषदेसाठी New Policy of Education – 2019 (नवीन शैक्षणिक धोरण – २०१९) या विषयावर तजांचे मार्गदर्शन लाभले. सदर परिषदेचे उद्घाटन मा. प्राचार्या डॉ. रमा भोसले यांचे अध्यक्षतेखाली मा. डॉ. गणेश अगिन्होत्री यांचे प्रमुख वक्तृत्वाने व मा. प्राचार्या डॉ. सुनंदा रोडगे, शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, नांदेड यांचे प्रमुख उपस्थितीत पार पडले. व मा. डॉ. संजय जगताप, सहसंचालक कोकण विभाग, पनवेल यांचे शुभहस्ते या परिषदेसाठी मार्गदर्शक म्हणून डॉ. गणेश अगिन्होत्री, प्रा. डॉ. दत्तात्रेय तापकीर यांचे मार्गदर्शन

लाभले. सत्र अध्यक्ष महणून डॉ. सुनंदा रोडगे, डॉ. केशर जाधव, डॉ. चक्रदेव चंद्रशेखर यांचे मार्गदर्शन लाभले. हया प्रसंगी नवीन शैक्षणिक धोरणातील विविध घटकावर सम्यक चर्चा करण्यात आली. या परिषदेसाठी शिक्षण क्षेत्रातील तज्ज्ञ, प्राध्यापक वृद्ध, संशोधन करणारे विद्यार्थी तसेच एम्. एड. व बी.एड. चे छात्राध्यापक सहभागी होते.

सुचनापेटी उपक्रम

महाविद्यालयामध्ये विद्यार्थ्यांना काही समस्या असतील तर त्यांच्यासाठी सुचना पेटीची व्यवस्था महाविद्यालयात करण्यात आली आहे. या पेटीमध्ये सर्व विद्यार्थ्यांना सुचना टाकण्याची सवलत देण्यात आलेली आहे. त्या सुचनावर विद्यार्थ्यांनी स्वतःचे नाव लिहिण्याची गरज नाही. ही पेटी दरमहिन्याच्या १० तारखेला उघडण्यात येते. त्यातील सुचना महाविद्यालयाच्या प्राचार्य डॉ. रमा भोसले वाचतात व त्यावर योग्य ती अंमलबजावणी करतात. यासाठी महाविद्यालयातील विद्यार्थी प्रतिनिधी तेजस्विनी शिळ्हीमकर व सुप्रिया मोरे यांची निवड करण्यात आलेली आहे. या विभागाच्या प्रमुख डॉ. निलीमा मोरे आहेत.

राज्य योजना

सन २०१९—२० मध्ये योजने अंतर्गत खरेदीसाठी १लाख रूपये मंजूर झाले होते. त्यामध्ये १ संगणक संच, एक प्रिंटर व रूपये ३०,००० ची पुस्तके खरेदी केली आहेत.

गौण बांधकामाअंतर्गत मंजुर रक्कम रूपये १ लाख मधून विज्ञान प्रयोगशाळा व परीक्षा कक्षातील फरशी बसवण्याचे काम पुर्ण केले आहे.

आस्थापना

- प्रा. मीना चंद्रशेखर भारती, सहयोगी प्राध्यापक यांची शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, मुंबई—१ येथे बदली झाल्याने त्यांना दिनांक १०.०७.२०१९ रोजी कार्यमुक्त करण्यात आले.
- प्रा. संजीवनी श्रीनिवास पैठणकर, सहाय्यक प्राध्यापक यांची शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, पनवेल येथे बदली झाल्याने त्या ११.०७.२०१९ रोजी महाविद्यालयात रूजु झाल्या.
- श्री. निखील सुदाम राठोड, कनिष्ठ लिपिक यांची पदोन्नती झाल्याने त्यांना दिनांक १३.०९.२०१९ रोजी पदोन्नतीच्या ठिकाणी मा. विभागीय सहसंचालक, उ.शि. कोकण विभाग पनवेल येथे रूजु होणे करीता कार्यमुक्त करण्यात आले.

- ग्रामसेवक प्रशिक्षण संस्था मांजरी फार्म तालुका—हवेली, जिल्हा—पुणे यांनी दिनांक २२.०७.२०१९ ते २६.०७.२०१९ या कालावधीत राज्य प्रशिक्षण धोरण अंतर्गत वर्ग—३ यांचे उजळणी प्रशिक्षण आयोजित केले होते. सदर प्रशिक्षण महाविद्यालयातील कार्यालयीन कर्मचारी श्रीम. एच. एस. दरणे, वरिष्ठ लिपिक, व श्री. एन. एस. राठोड, कनिष्ठ लिपिक यांनी यशस्वीरीत्या पूर्ण केले आहे.
- मुंबई विद्यापीठतर्फे दि. ०७.०२.२०२० रोजी पिल्लई कॉलेज नवीन पनवेल येथे आयोजित OSM (On Screen Marking) उत्तरपत्रिकांच्या मूल्यांकन संगणकाधारित प्रणाली संदर्भात कार्यशाळेत डॉ. निलीमा मोरे, श्रीम. संजीवनी पैठणकर व श्री. अनिकेत डाके यांनी सहभाग नोंदवला.

इतर शैक्षणिक कार्यक्रम

- दि. २१.०६.२०१९ — जागतिक योगदिन
- दि. २६.०६.२०१९ — छत्रपती शाहू महाराज जयंती
- दि. ०१.०७.२०१९ — वश्कारोपण कार्यक्रम
- दि. ०१.०८.२०१९ — लोकमान्य टिळक पुण्यतिथी
- दि. ०९.०८.२०१९ — बिरसा मुंडा जयंती — आदिवासी दिन
- दि. १५.०८.२०१९ — स्वातंत्र्य दिन — ध्वजारोहण
- दि. १४.०९.२०१९ — हिंदी दिवस
- दि. ०२.१०.२०१९ — महात्मा गांधी व लालबहादूर शास्त्री जयंती
- दि. १४.११.२०१९ — बालदिन
- दि. २६.११.२०१९ — संविधान दिन, पुस्तक प्रदर्शन
- दि. ०६.१२.२०१९ — डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिन
- दि. ०३.०१.२०२० — क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फूले जयंती
- दि. २६.०१.२०२० — प्रजासत्ताक दिन
- दि. १९.०२.२०२० — छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती
- दि. २७.०२.२०२० — राजभाषा मराठी दिन
- दि. २८.०२.२०२० — विज्ञान दिन
- दि. ०८.०३.२०१९ — जागतिक महिला दिन, वारली चित्रकला कार्यशाळा, बुद्धिबळ स्पर्धा आयोजन
- दि. ११.०४.२०२० — महात्मा फूले जयंती
- दि. १४.०४.२०२० — डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती
- दि. ०१.०५.२०२० — महाराष्ट्र दिन

सुवर्ण महोत्सवी वर्ष — २०२०

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, पनवेलची स्थापना सन १९७० साली झाली असून सन २०२० हे संस्थेचे सुवर्णमहोत्सवी वर्ष म्हणून साजरे करीत आहोत. त्यानिमित्ताने वर्षभर विविध व्याख्याने, कार्यशाळांचे आयोजन तसेच माजी विद्यार्थी मेळवा व स्मरणिका प्रकाशन करण्याचे प्रयोजन आहे. या सुवर्णमहोत्सवी वर्षाचे उद्घाटन सोहळा दि. २४.०१.२०२० रोजी मा. गणेश देशमुख, आयुक्त पनवेल ह्यांचे शुभहस्ते व मा. अॅड. संगीता रोकडे, मा. सपनकुमार बर्धन ह्यांचे प्रमुख उपस्थितीत पार पडला. या प्रसंगी मा. अध्यक्षा तथा महाविद्यालयाच्या प्राचार्या डॉ. रमा भोसले ह्यांचे शुभहस्ते सुवर्णमहोत्सवी वर्षाच्या फलकाचे अनावरण करण्यात आले.

मा. आयुक्तांनी महाविद्यालयाच्या एकंदर प्रगतीचे कौतुक करून पुढील वाटचालीस शुभेच्छा दिल्या. सुवर्णमहोत्सवी वर्षानिमित्त पुढील कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते.

१. दि. २४.०१.२०२० — कार्यशाळा — Unfolding Success

सामाजिक संस्था महावीर इंटरनेशनल पनवेल चे अध्यक्ष मा. सपनकुमार बर्धन यांच्या Unfolding Success ह्या पुस्तकाचे विमोचन व कार्यशाळा संपन्न झाली यामधून त्यांनी विद्यार्थ्याच्या व्यक्तीमत्व विकासाशी संबंधित अतिशय सुरेख मार्गदर्शन केले.

२. दि. ०८.०२.२०२० — मनःशक्ती केंद्र लोणावळा येथील साधक डॉ. विजय जोशी यांनी ‘माणूस घडविणारे शिक्षण’ ह्या विषयावर मार्गदर्शन केले.
३. दि. १५.०२.२०२० रोजी मा. प्रशांत दिवेकर यांनी ‘अध्यापकत्व जोपासताना’ या विषयावर छात्राध्यापकांना मार्गदर्शन केले.

४. दि. २२.०२.२०२० अमरदीप बालविकास फाऊंडेशन पनवेल व शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, पनवेल यांच्या संयुक्त विद्यमाने मॉटेसरी शिक्षकांसाठी अध्यापनात शैक्षणिक साहित्याचा वापर या या विषयावर कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. सदर कार्यशाळेत मा. मीनल दिक्षित, माजी प्राचार्या, गोदावरीबाई पोदार प्रा. शाळा, सांताकुळ ह्यांनी प्रात्यक्षिकांसह मार्गदर्शन केले. सदर कार्यशाळेसाठी २१८ शिक्षक प्रतिनिधी सहभागी झाले होते. या प्रसंगी मा. श्री. एन.डी. खान, संस्थापक, अमरदीप बालविकास फाऊंडेशन यांचा त्यांच्या सामाजिक कार्याबद्दल मा. प्राचार्या डॉ. रमा भोसले यांच्या शुभहस्ते गौरवपत्र देऊन सन्मानित करण्यात आले होते.

५. रविवार दि. ०८.०३.२०२० आंतरराष्ट्रीय महिला दिनाच्या निमित्ताने रायगड जिल्हा बुद्धिबळ संघटनेच्या वतीने महिलांसाठी खुली बुद्धिबळ स्पर्धा आयोजित केली होती. सदा स्पर्धाचे उद्घाटन पनवेलच्या महापौर मा. डॉ. कविता चौतमोल यांचे शुभहस्ते व मा. सौ. चारूशीला घरत, उपमहापौर पनवेल यांचे प्रमुख उपस्थितीत व मा. डॉ. रमा भोसले, प्राचार्या, शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, पनवेल यांचे अध्यक्षतेखाली संपन्न झाले. सदर स्पर्धेसाठी ६७ स्पर्धकांनी सहभाग नोंदवला. या प्रसंगी असोसिएशनचे पदाधिकारी श्री. पाटील व मार्गदर्शक सौ. मंगला बिराजदार हे उपस्थित होते.
६. आंतरराष्ट्रीय महिला दिनानिमित्त वारली पेंटिंग कार्यशाळेचेही आयोजन करण्यात आले होते. सदर कार्यशाळेचा लाभ य.च.म.मु.वि. नाशिक अभ्यासकेंद्र, पनवेलचे छात्राध्यापक यांनी घेतला. सदर कार्यशाळेसाठी श्री. नितीन गुरव, श्री. मुकेश पांडे व श्रीम. विद्या पाटील यांनी प्रात्यक्षिकासह मार्गदर्शन केले.
७. दि. १२.०३.२०२० — अमरदीप बालविकास फाऊंडेशन पनवेल व शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, पनवेल यांच्या संयुक्त विद्यमाने — ‘जागरूक पालकत्व’ या विषयावर डॉ. मनीषा पांचभाई, य.च.म.मु.वि. नाशिक, केंद्रसमन्वयक, अभ्यासकेंद्र — नवीन पनवेल यांचे मार्गदर्शन तसेच ‘मोबाईलचा वापर’ या विषयावर श्रीम. इंदुमती ठक्कर, प्राचार्या, पी.जे.बी. नॅशनल पब्लिक स्कूल, पळस्पे यांचे व्याख्यान संपन्न झाले.
८. दि. १३.०३.२०२० रोजी Mobile Learning App ह्या तंत्रस्नेही कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. या प्रसंगी छात्रशिक्षक व तज्ज श्री. श्याम आवळे, श्री. संतोष पुपलवाड व श्री. सुधीर डांगरकर यांनी बहुमोल व उपयुक्त असे प्रात्यक्षिकासहित मार्गदर्शन केले.
९. दि. १४.०३.२०२० रोजी नवीन पनवेल येथील संगीतशिक्षक, संगीत विशारद मा. अॅड. सुरेखा भुजबळ यांनी ‘स्वरसंस्कार’ या कार्यशाळेमध्ये ‘शिक्षणात संगीताचा वापर’ या विषयावर प्रात्यक्षिकासह अतिशाय प्रभावीपणे मार्गदर्शन केले.

सुवर्णमहोत्सवी वर्षानिमित्त खालील मान्यवरांचा सत्कार करण्यात^१ आला होता.

- ❖ मा. श्री. गणेश देशमुख — आयुक्त, पनवेल महानगरपालिका, पनवेल
- ❖ मा. डॉ. संजय जगताप — सहसंचालक, उच्च शिक्षण, कोकण विभाग, पनवेल
- ❖ मा. डॉ. कविता चौतमोल — महापौर, पनवेल महानगरपालिका, पनवेल
- ❖ मा. सौ. चारूशीला घरत — उपमहापौर, पनवेल महानगरपालिका, पनवेल
- ❖ डॉ. सौ. शुभदा नील — प्रसिद्ध स्त्रीरोगतज्ञ व सामाजिक कार्यकर्त्या
- ❖ श्री. विजय कोकणे — संचालक जनशिक्षण संस्था
- ❖ सौ. जाई जगताप — प्राचार्या, आदर्श कनिष्ठ महाविद्यालय, पनवेल
- ❖ विंग कमांडर राजेंद्र महानुभव — इंडियन एअरफोर्स सेवानिवश्त
- ❖ श्री. संजय हिरेमठ — संचालक, सी. डी. देशमुख स्पर्धा परीक्षा केंद्र,
सी.के.टी. महाविद्यालय, पनवेल
- ❖ अॅड. संगीता रोकडे — सामाजिक कार्यकर्त्या, पनवेल
- ❖ सौ. प्रियंका कदम — प्रकल्प अधिकारी महाराष्ट्र शासन
- ❖ श्री. काशिनाथ जाधव — सदस्य, ग्राहक मंच, पनवेल
- ❖ अॅड. संगीता भुजबळ
- ❖ सौ. माई सावडेंकर — सामाजिक कार्यकर्त्या, वसई
- ❖ श्री. सपनकुमार बर्धन — महावीर इंटरनॅशनल, पनवेल
- ❖ मा. सौ. मीनल दिक्षित — मुख्याध्यापिका गोदावरीबाई पोदार म.प्रा.शाळा, सांताकुळा.
- ❖ मा. श्री. ए. के. शेख — गळगांवगायक व लेखक
- ❖ डॉ. सीमा कांबळे — डी. डी. विसपुते शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, नवीन पनवेल
- ❖ मा. श्री. विनोद इंदुलकर — क्षेत्र समन्वयक, D.L.L.E. मुंबई विद्यापीठ
- ❖ मा. श्री. एन. डी. खान — संस्थापक, अमरदीप बालविकास फाऊंडेशन, पनवेल
- ❖ मा. सौ. सलमा खान
- ❖ श्री. एकनाथ खुल्लम
- ❖ डॉ. विजय जोशी
- ❖ श्री. प्रशांत दिवेकर
- ❖ श्री. प्रसाद पंडित — प्रसिद्ध दूरदर्शन कलावंत
- ❖ श्री. विजय भवसार
- ❖ श्री. अजय अग्रवाल
- ❖ श्री. विठ्ठल वाघमारे
- ❖ श्री. बेहेरा

- ❖ श्री. अजय दवे
- ❖ श्री. राजेंद्र पोतदार
- ❖ श्री. राघवेंद्र कटोटी
- ❖ श्री. पंडित कुलकर्णी
- ❖ श्री. नितीन गुरव — वारली चित्रकला कार्यशाला तज्ज्ञ
- ❖ श्रीम. मानसी वैशंपायन — प्राचार्या, आद्यक्रांतीवीर वासुदेव बळवंत फडके विद्यालय, नवीन पनवेल
- ❖ डॉ. मनीषा पांचभाई
- ❖ प्रा. संगीता जाधव
- ❖ सौ. मंगला बिराजदार — बुद्धिबळ तज्ज्ञ
- ❖ श्री. एच. एन. पाटील — पनवेल बुद्धिबळ संघटना — अध्यक्ष
- ❖ श्रीम. साक्षी परांजपे — सिनेअभिनेत्री
- ❖ श्री. मिलींद खारपाटील — पत्रकार
- ❖ अँड. प्रताप पाटील
- ❖ श्रीम. संध्या भुजबळ
- ❖ श्री. राजकूमार ताकमोगे
- ❖ श्रीम. वर्षा पांचभाई
- ❖ श्री. अस्लम नाईक
- ❖ श्रीम. भाग्यश्री भुजबळ
- ❖ श्रीम. नाज्मनीन पालेकर
- ❖ श्रीम. छाया अक्कलकोटे
- ❖ श्रीम. विद्या पाटील
- ❖ श्री. मुकेश पांडे — मैनेजर पिडीलाईट कंपनी
- ❖ श्रीम. दिपाली दिवेकर

Our Best & Innovative Practices

1. Teacher used various innovative methods in their teaching i.e. Discussion method, team teaching, simulation, constructivism, brainstorming etc.
2. Annual planning is provided to the students at the beginning of academic year in printed form.
3. Our WDC is organized women laws awareness programmed for girl students.
4. We purposefully select diversified (rural/urban) practicing schools and provide versatile experience.
5. We provide remedial teaching for slow learners.
6. Every teacher has his own bank.
7. Under social services we organized blood donation camps and prepared a list of blood donors with their blood groups.
8. Models of teaching ICT lessons are part & parcel of our practice teaching.
9. We purposefully encourage leadership development under our various activities i.e. – Practice teaching group leader, Kul leader, Hostel leaders, Club leaders, student council, Best students committee, Annual magazine editorial board, B.C. cell student member, Maitri Sangh, Student managers, W.D.C. student member, Anti-raging committee member, sports committee members.
10. Each teacher responsible for one dairy group.
11. We organized health check-up programmes.
12. To develop scientific attitude, we organized lectures with demo in collaboration with AndhashraddhaNirmulanSameeti.
13. We provide suggestion box for students.
14. We organized educational excursion at various places.
15. In Maharashtra first time we established Raigad Dist. B.Ed. College sports association & organized intercollegiate sport competitions.
16. Our Alumni Association also organized teacher's day functions & felicitate first three merit holders.
17. Inter collegiate Sports Meet.

Vision

Education empower student teacher's to recognize and optimize their potential and to bring out all round development of student teacher's community and progress of the nation.

Mission

Enhance the values of creativity, righteousness empathy, gender sensitivity, secularism and social responsibility in the student teacher through comprehensive and quality education to became lifelong learners and facilitators of social change.

विद्यानिधी वार्षिकांकाच्या मालकीविषयी व माहितीसाठी निवेदन

(फॉर्म नं. ४ नियम ८ पहा)

प्रकाशन स्थान	:	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, पनवेल
प्रकाशनाचा काळ	:	तत्कालिक
मांडणी, सजावट आणि मुद्रक	:	बांठिया ऑफसेट, पनवेल
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
प्रमुख संपादक	:	प्राचार्य डॉ. रमा भोसले
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
सह संपादक	:	प्रा. संजीवनी पैठणकर
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
पत्ता	:	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, पनवेल
फोन नं.	:	(०२२) २७४५३०००

वर दिलेली सर्व माहिती माझ्या माहितीप्रमाणे खरी आहे, असे मी जाहीर करते.

प्राचार्य डॉ. रमा अ. भोसले
प्रकाशक

Registered with Register of News Paers for India as per letter
No. DC-DESK-IMAGE-3262 dated 30-11-79 from Addi-Dist. Raigad, Alibag.

विद्यानिधी वार्षिकांक : वर्ष २०१९-२०

GOVERNMENT COLLEGE OF EDUCATION PANVEL, DIST- RAIGAD.

YEAR PLAN –B.Ed.2019-20

FIRST TERM: 1st July to 24th October 2019

MID TERM BREAK: -2nd September to 7th September 2019

DIWALI VACATION:- 25th October to 5th November 2019

SECOND TERM:-5th November to 6th May 2020

WINTER BREAK: -26th December to 1st January 2020

Month	Date	ACTIVITIES	Professor in Charge
July	1	College reopen Kul-1 start	Dr. P.D. Joshi
	1-3	Admission to Second Year	Office staff
	4	Third semestersyllabus orientation /	Dr.SM Sarvankar
		Optional Paper selection	
	8-13	Lesson planning and unit test preparation workshop	Dr.P.D. Joshi
	9	Co-Teaching Lesson/Preparation of Internship	Dr.P.D. Joshi
	10	Theme based lesson /Demonstration lesson	Dr.P.D. Joshi
	11 - 12	Lesson Planning	
	13	Visit to school for Internship	Dr.P.D. Joshi
	15-20	Semester III (1 Internship in schools)	Dr.P.D. Joshi
	16	Guru Pornima	Dr.P.D. Joshi
	22-27	Internship in school Semester III (2)	Internship groups
	29-3	Internship in school Semester III (3)	Dr.P.D. Joshi
	1	LokmanyaTilakPunyatithi	Dr.P.D. Joshi
Aug	5-10	Internship in school Semester III (4)	Dr.P.D. Joshi
	9	JagtikAdivasi din/ Krantidin/ BirsaMundaJayanti	Dr.P.D. Joshi
	12-17	Internship in school Semester III (5)	
	14	Independence Day Practice in College	Dr.P.D. Joshi Dr.SM Sarvankar
	15	Independence Day Celebration	

विद्यानिधी वार्षिकांक : वर्ष २०१९-२०

Month	Date	ACTIVITIES	Professor in Charge
	20	Sadbhavna Diwas	Dr.SM Sarvankar
	19-24	Internship in school Sem III (6)	Dr.P.D. Joshi
	26-31	Internship in school Semester III (7)	Dr.P.D. Joshi
	30	Student Council Election	Dr.P.D.Joshi
	31	Declaration of nomination to students council	Dr.SM Sarvankar Dr.SM Sarvankar
Sept	1	KUL 2 Start	
	4-7	B.Ed admission 1st round	Dr.N A More
	5	Teachers day	Dr.SM Sarvankar
	9-14	Internship in school Semester III (8)	Dr.N A More
	14	Hindi Rashtrabhasha divas	Dr.P.D. Joshi
	16-20	B.Ed admission 2 nd round	Dr.N A More
	16-21	Internship in school Semester III (9)	Dr.SM Sarvankar
	23-30	Internship in school Semester III (10)	Dr.P.D. Joshi
Oct	1-5	Internship in school Semester III(11)	Dr.P.D. Joshi
	2	Mahatma Gandhi Jayanti & LalBahadurShastri Jayanti	Dr.P.D.Joshi Dr.N A More
	7-11	B.Ed 3 rd admission Round	
	11	Disaster management workshop	Dr.SM Sarvankar
	15-24	B.Ed admission 4 th round	Dr.N A More
	15	Dr. A.P.J. Abdul KalamJayanti/ / VaachanPrernaDiwas	Dr.SM Sarvankar Dr.N A More
	24	Last working Day of 1st term	
Nov	5	College reopen for Second term Kul 3 start	Prof.R.S.Bhosale
	11	Essay Semester-III	Prof: R.S.Bhosale
	13	Rajya Marathi Sanstha Visit	Dr. SA Londhe
	14	Pandit Nehru Jayanti/ Visit to Nehru Science Centre and Nehru Planetarium	Prof: R.S .Bhosale
	15	Visit to WIT Centre Panvel	Prof: R.S Bhosale
	18	Essay Sem-III	Dr. Sarvankar
	22	Dance And Drama workshop .	Prof.R.S. Bhosale Prof.Paithankar/ Dr.P.D.Joshi

विद्यानिधी वार्षिकांक : वर्ष २०१९-२०

Month	Date	ACTIVITIES	Professor in Charge
	25	Essay Semester III	Prof: R.S .Bhosale
	25	Submission of Practicum & EPC	All Faculty
	28-30	Class Test Sem-III / Essay Sem-I	Prof: RS Bhosale
	18-20	Social service camp	Prof: RS Bhosale
Dec	1	World AIDS Day	Prof: RS Bhosale
	6	Mahaparinirvan divas Ambedkar Death Anniversary	Prof. RS Bhosale
	9	Sem-III University examination start	Dr.N A More
	16-18	Classtest Semester-I	Prof: R.S.Bhosale
	22	National Conference	Dr.SM Sarvankar
	26-01	Winter Break	
Jan	2	College reopen after winter break Kul 4 Start	Dr.SunitaLondhe
	3-4	Action Research workshop Sem-IV	Prof R.S.Bhosale
	6	Semester I University exam	Dr.N A More
	6-11	Internship in School Semester IV {1}	Dr.P.D.Joshi
	14	MakarSankranti/ Geography day	Dr.SA Londhe
	13-18	Internship in School Semester IV(2)/ Semester-II[1]	Dr.P.D.Joshi
	20-25	Internship in School Semester IV{3}/ Semester-II[2]	DrP.D.Joshi
	25	Preparation of Republic Day	Dr.SM Sarvankar
	26	Republic Day Celebration	Dr.SM Sarvankar
	27 - 1	Internship in School Semester IV{4}/ Semester-II[3]	DrP.D.Joshi
Feb	3 - 8	District level sports	Dr.N.A. More
	10-15	Community work of Semester IV	Prof: RS Bhosale
	16	KUL-5 start	Prof.Paithankar
	18	Convocation	Dr.SM Sarvankar
	19	Shivaji MaharajJayanti	Prof.Paithankar
	27	Rajyabhasha Marathi din	Dr. SA Londhe
	28	Science day celebration	Prof: RS Bhosale

विद्यानिधी वार्षिकांक : वर्ष २०१९-२०

Month	Date	ACTIVITIES	Professor in Charge
	8	Women's day	Prof.Paithankar
	17	Personality development workshop	Dr.SM Sarvankar/Dr.N A More/ Prof. R S Bhosale
	19	Visit to Maharashtra nature park	Dr.SM Sarvankar
	23	Essay Course Semester IV Special field /Course Semester II Pedagogy of School subject	Prof: R.S Bhosale
	28	Submission of Assignments of Semester IV	All Faculty
	29	Submission of Assignments of Semester II	All Professors
	30	Essay Semester IV /.Course II	Prof: R.S Bhosale
April	1	KUL-6 start	Dr.SM Sarvankar
	3	Audit Course Submission- Dance and Drama & Understanding Self	All Professors
	4	Submission of Practicum	All Professors
	8	Essay semester II/semester IV	Prof: R.S .Bhosale
	10	Content test semester II	Prof: R.S .Bhosale
	10	Placement cell interview	Dr.SM Sarvankar
	11	Mahatma PhuleJayanti	Dr.SM Sarvankar
	12	Guidance & Counselling Workshop	Prof. S SPaithankar
	13	Submission of Ability Course /	All Professors
		Reading and Reflecting an text	Dr.SM Sarvankar
	14	Dr.AmbedkarJayanti	Prof: RS..Bhosale
	22-24	class test semester II/semester IV	Dr.SM Sarvankar
	25	Annual Gathering	Dr.SM Sarvankar
	25	Send off to second year B. Ed Student	All Professors
	26	Feed back for class test	All Professors
	26-30	Lecture Revision	Dr.SM Sarvankar
May	1	Maharashtra Day celebration	
	6	Last working Day	

**Dr. Suvidhya Sarvankar
(Academic Planning Incharge)**

**Dr. Ramma Bhoslay
(Principal)**

Government College Of Education Panvel

B.Ed 2019-20

Work Distribution

Dr. Suvidhya Sarvankar

A) Teaching Subject	Sem-I AB Critical understanding of ICT (33%) Sem-I C,Gender school & Society (50%) Sem-II-CC3 Teaching & learning (50%) Sem-II Pedogogy of school Subject Maths Sem-III-Assessment for learning Sem-IV Ec3 Enviroment Education Audit Course Understanding self (33%)
B) Practicum Part	Research Centre Co-Ordinator Annul & daily planning B.Ed (Both Year) Kul incharge B.ED Admission M.ED Admission
D) Department Responsibility	RUSA,NCTE,UGC Publicationof BEACON Annual gathering Ladies Room M.ED Staff Room National Conference Co-Ordinator Internal complaint Cell Teacher enrichment program 15 August,26 January & 1 May Celebration Grievance Redressal cell Student Council Incharge Jan Mahiti Adhikari Convocation
D) Area Development	Garden Area Development

Government College Of Education Panvel

B.Ed 2019-20

Work Distribution

Dr.Sunita Londhe

A) Teaching Subject	Sem II-Pedagogy of Marathi & History method Sem III-Pedagogy of Marathi & History method Hindi
B) Practicum Part	History & Marathi Mandal Kul IN-Charge Second Year DLLE
C) Department Responsibility	History Room Marathi Room Work Experience Room
D) Area Development	Ladies Hostel area

Government College Of Education Panvel

B.Ed 2019-20

Work Distribution

Dr.Pramod D.Joshi

A) Teaching Subject

Sem I - Understanding of ICT (33%)
Sem I - Course I - Childhood & Growingup
(50%)
Sem II - Course III Teaching % learning
(50%)
Sem III Pedagogy - Mathematics
Sem IV - IC 4 Creating Inclusive School
Dance And Drama (50%)

B) Practicum Part

Intership planning & Implementation
Hindi Mandal
Maths Mandal
Kul IN-Charge

C) Department Responsibility

Maths Room
Seminar,Audiovisul Room
Computer Room

D) Area Development

Area in front of Main Building

Government College Of Education Panvel

B.Ed 2019-20

Work Distribution

Dr.Nilima More

A) Teaching Subject

Sem - I - Course II Knowledge & Curriculum
Sem - II - Educational Management (50%)
Sem - III - Peace Education
Sem - IV - Contemporary India & Indian Education
Audit Course Understanding Self (33%)
Sem - IV - Reading & Refleting

B) Practicum Part

University Exam M.Ed & B.Ed
District level sports

C) Department Responsibility

Suggestion Box & Student greivance Redressal
Cell
M.Ed Coordinator
Sports & Gymkhana
Daily attendance (1st year)
Parent Teacher Association
Exam Room
External Competition
Girls Hostel
B.C.Cell
Maitri Sangh
M.Ed.Classroom
Inernal Assessment & Internal Exam of
M.Ed.course
Annul & Daily planning M.Ed (both years)
Placement Cell

D) Area Development

Sports Main Ground (KHOKHO)

Government College Of Education Panvel

B.Ed 2019-20

Work Distribution

Smt.Sanjivani Paithankar

A) Teaching Subject	Sem-I Course II - Knowledge and Curriculum (50%) Sem - II Pedagogy English & Geography Sem - III Language across curriculum Sem - IV Guidance & Counselling Dance & Drama (50 %)
B) Practicum Part	Kul in charge DLLE of First year
C) Department Responsibility	Language lab CTE furniture Stationary Vidyanidhi Alumni association IQAC Co-ordinator Minutes of General meeting NAAC Co-ordinator Music Room Publicity section Medical Room Minority Girls Hostel Library Head,Reading Room
D) Area Development	Area in front of IQAC Room

Government College Of Education Panvel

B.Ed 2019-20

Work Distribution

Shri.Ramesh Bhosale

A) Teaching Subject	Sem - I – Gender school & society (50%) Sem - I - AB,Critical Understanding of ICT (33%) Sem - II - Educational Management { 50% } Sem - II - Pedagogy of School Subject Science Sem - III - Pedagogy of School Subject Science Sem - Iv - Ec3 Action Research Understanding Seat (33%)
B) Practicum Part	Sem - I & Sem - IV - Community work Kul In-Charge Daily attendance (2nd Year) Action Research Workshop Internal Assessment & internal exam (both year) of B.Ed
C) Department Responsibility	Psychology laboratory Science Club Anti Ragging cell Science laboratory Boys Hostel in Charge CTE & Extension Service Department
D) Area Development	Side Sport ground (Volley Ball }

प्राचार्या डॉ. रमा अ. भोसले

एम.एस्सी., एम.एड., एम.ए.(विषय संप्रेषण), सेट, एम.फिल., पीएच.डी (शिक्षणशास्त्र)

प्राध्यापक वृद्ध

प्रा. डॉ. सुविद्या म. सरवणकर	: एम.एस्सी., एम.एड., एम.फिल., सेट, पीएच.डी. (शिक्षणशास्त्र)
प्रा. डॉ. सुनिता आ. लोंदे	: एम.ए.(मराठी), एम.ए.(इतिहास), एम.एड., सेट, पीएच.डी.(शिक्षणशास्त्र)
प्रा. डॉ. प्रमोद दु. जोशी	: एम.एस्सी., एम.एड., सेट, पीएच.डी. (शिक्षणशास्त्र)
प्रा. डॉ. निलिमा अ. मोरे	: बी.ए.(समाजशास्त्र), एम.ए.(विषय संप्रेषण), एम.एस्सी.(भौतिकशास्त्र), एम.एड., डि.एस.एम., पीएच.डी., सेट (शिक्षणशास्त्र)
प्रा. डॉ. रमेश सं. भोसले	: बी.एस्सी., एम.ए.(मराठी), एम.एड., एम.फिल., सेट (शिक्षणशास्त्र)
प्रा. श्रीम. संजीवनी श्री. पैठणकर:	एम.ए.(English), एम.एड.

कार्यालयीन कर्मचारी वृद्ध

श्रीम. एच. एस. दरणे : वरिष्ठ लिपिक   श्री. एन. एस. राठोड : वरिष्ठ लिपिक

ग्रंथपाल

श्री. गणेश अ. तोडकर

प्रयोगशाळा सहाय्यक

श्री. अनिकेत डाके

चतुर्थ श्रेणी वर्ग

श्री. लक्ष्मण मो. मोकल
श्री. गजराज पां. तांबोळी

श्री. अंकूश चव्हाण
श्रीम. सुचिता. सु. कदम

शैक्षणिकवर्ष २०१९-२०

एम.एड. अध्यापक वृद्ध

१. प्राचार्य डॉ. रमा अ. भोसले
२. डॉ. निलीमा अ. मोरे—समन्वयक
३. डॉ. रेखा जगदाळे
४. डॉ. हर्षनी दा. पात्रे
५. डॉ. जया आसोरे

Govt. College of Education, Panvel
B.Ed. Batch 2018-20
Second Year Student List

Name of Student	Address	Mobile No.	Email ID	Teaching Method
Darshana Anant Patil	Surya Kiran Apt., Near New Tahsil Office, Sai Nagar Road, Panvel	7045437020 8655002454	darshudp4u@gmail.com	English
Shruti Tripathi	Row House No. M2, Pushp Valley CHS, Vichumbe, New Panvel	7900019230	shrutitripathi126.st@gmail.com	English
Pooja Navnath Sarate	LIG-2, Sec. 2E, Room no. C-03, Kalamboli	9561866874	poojasarate2019@gmail.com	Maths
Minal Motilal Naikwade	Siddhant market, C-1, flat No. 105, Near Rupali Theatre, Panvel	9619065916	minalnaikwade@gmail.com	Maths
Smita Chandrakant Patil	Deepjyot Apt., Flat No.16, 2 nd floor, Near Jain Mandir, Shilphata, Khopoli	9405301830 9011340908	sp2631997@gmail.com	Maths
Sunita Chaitya Shendal	At Post- Kainad, Khumarpada, Tal. Dahanu, Dist. – Palghar	9158468948 7499907937	sunitashendal123@gmail.com	Marathi
Nikeeta Ramakant Mhatre	At- Antora Phata, Pen, Dist. - Raigad	9739370241	nikeetamhatre405@gamil.com	Hindi
Ankita Kailas Waghmare	Govind Bander, Thikarul Naka, Alibag, Tal. Alibag, Dist. – Raigad	7030471771	ankitawaghmare32@gmail.com	Maths
Sahikh Sana Parveen Md. Hasan Raza	Sai Galaxy, Phase-I, Plot No. 111, Room No. 205, Kharghar-Taloja	9967168536	S8898339234@gmail.com	History
Shwetali Vitthalrao Bhalerao	Saibaba Niwas, Room No. 11, Near NMadina Bakery, Shivaji Nagar, Bonkode Koparkhairane (Navi Mumbai)	9594168975	Shwetalibhalerao2015@gmail.com	Geography

विद्यानिधी वार्षिकांक : वर्ष २०१९-२०

Name of Student	Address	Mobile No.	Email ID	Teaching Method
Ghatal Jayashree Diwal	At Post Vevaji Sonarpada, Tal. TalaSari, Dist. - Palghar	9607788073 9724553770	jayashreeghatal@gmail.com	Marathi
Gorwala Kusum Lahanu	At Gorwadi, Post Jamshet, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	7875742486	kusumgorwala@gmail.com	Marathi
Rukesh Marhya Bhore	At Hiradpada, Post Jamsar, Tal. Jawhar, Dist. Palghar	7507973154	rukeshnhore007@gmail.com	Marathi
Subhash Manu Bhusara	At Besda Chapapalli, Dadara and Nagar Haveli (UT) of Silvassa	8140720195	subhashbhusara622@gmail.com	Geography
Parkale Chandrakant Narayan	At Nepatgaon, Post Ozewadi, Tal. Pandharpur, Dist. Solapur	9137341247 7709666029 9561272511	chandrakantparkale555@gmail.com	Geography
Pandu Kanhyा Vavare	At Damtne, Post Tawa, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	7798851795 8999843951	vavarepandu@gmail.com	History
Mandar jayant Lele	At Karjat, Post Karjat, Taluka Karjat, Dist. Raigad	9403002070 8446813116	mandulele@gmail.com	Science
Nikita Bhaskar Warghade	At Post Khodala, Tal. Mokhada, Dist. Palghar	8655656451	nikitawarghade1995@gmail.com	Science
Tazmeen Salim Halde	At Post Khairne Village, Peer Dawood Shah Marg, Nasir Apt., 3 rd Floor, Room 312	8097322335 9226264883	tazmeenhalde@gmail.com	English
Farheen Feroz Khan	Shirvane Gaon, Sec.1, Ner Datta Mandir, Thane Belapur Road, Nerul - 400706	8693889928 8655132789	khanfarheen6969@gmail.com	English
Neeta Vinay Wayenda	At Gangangon, Tal. Dahanu, Dist. Palghar, Post Dapchari, Pin - 401610	7028329264	neetawayenda93@gmail.com	Hindi
Priyanka Manik Tambada	At Post Kasa, Tal. Dahanu, Dist. Palghar Pin - 401607	9730543369	priyankatambada92@gmail.com	Marathi
Sundar Vikya Dode	At Nagzari, Bondpada, Post Jamshet, Tal. Dahanu, Dist. Palghar, Pin - 401602	7741075303	sundardode@gmail.com	Marathi

विद्यानिधी वार्षिकांक : वर्ष २०१९-२०

Name of Student	Address	Mobile No.	Email ID	Teaching Method
Darshana Gopal Bhusara	At Post Jamsar, Kengodi, Tal. Jawhar, Dist. Palghar.	7507623927	darshanabhusara1993@gmail.com	Science
Shital Gajanan Thakur	At Govirle, Tal. Pen, Dist. Raigad	726525032	thakurshital171996@gmail.com	Hindi
Monali Subhash Bane	Shiv Samarth Apt., 4129 Kisan Nagar No.3, Road No.22, Near Adivasi Garden, Thane (W)	8108713055 8898335940	monalibane123@gmail.com	Marathi
Jaya Tiwari	602, Neelsidhi splendour, Sec. 15, C.B.D. Belapur, Navi Mumbai.	8097525055 7506727025	jayatiwari93@gmail.com	Maths
Antya Jagan Shingada	At Post Jamshet, Vasant wadi (Khandipada), Tal. Dahanu, Dist. Palghar	9370564356 8698856366	antyashingada90@gmail.com	Marathi
Umesh Dharma Hadal	At Post Sugrakar, Katilpada, Tal. Talasari, Dist. Palghar	7774922408	Umeshhadal55@gmail.com	English
Chandrakant Laxman Bundhada	At Post Kainad Patil Pada, Tal. Dahanu, Dist. Palghar, Pin - 401602	7507914716	bundhada91@gmail.com	Marathi
Parshuram Laxman Chaudhari	At Hungani, Post Sakharshet, Tal. Jawhar, Dist. Palghar, 401603	7028218750	parshuramc26@gmail.com	English
Prajisha Tanaji Kadam	Ganeshkrupa, Co-op. Society, B 19-3-14, S.10, Sanpada, Navi Mumbai	8689800119	prajishakadam2014@gmail.com	Science
Puja Hanmantrao Khandare	Navdegaon Devarshivad, Apt., Phase-2, Tal. Panvel - Raigad	9923590855	poojakhandare69@gmail.com	Science
Manoj Laxman Jadhav	At Gadchinchale (Hedpada), Post Dabhadi, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	7046857051	manojjadhab281195@gmail.com	Geography

विद्यानिधी वार्षिकांक : वर्ष २०१९-२०

Name of Student	Address	Mobile No.	Email ID	Teaching Method
Rahul Bapu Bhoye	At Kalmdevi, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	9764343593	rahulbhoye200@gmail.com	Maths
Tejasvini Shilimkar	LIG-I, C-19, Sector 3, Kalamboli Near Singh City Hospital.	9664474711	tkgunjawate@gmail.com	Social Science (History)
Varsha Pandharinath Palkar	Pranav CHS,24/D, Sector-10, Koparkhairne, Navi Mumbai	9326919903	varsha.palkar83@gmail.com	Marathi
Usha Rajesh Vangad	Jamshet Dongari Pada, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	9923641870	ushavangad95@gmail.com	Social Science
Suchitra Ganesh Mhatre	At Kaleshri, Post Vadhav, Tal. Pen, Dist. Raigad	8806808431	suchitram8806@gmail.com	(History)
Kavita Laxman Gunjawate	LIG-I, C-19, Sector 3, Kalamboli Near Singh City Hospital.	9769854717	kavitagunjawate21@gmail.com	English
Bhangare Shakuntala	At Post Sakirwadi, Tal. Akole, Dist. Ahemadnagar	7083326887	shakuntalabhangare@gmail.com	Geography
Poonam Dilip Bhosale	C7415, Dattaguru Society, Sector 7 New Panvel	8369193677	poonamdhandre16@gmail.com	Marathi
Devendra Lahu Gorwala	At Post Jamshet, Tal. Dahanu, Dist. Palghar	9011029374	gorwala305@gmail.com	Maths
Prajwali Prabhakar Naik	P6/7, Room No. 16, Mayur Apt. Cidco Colony, New Panvel	8793752995	prajwalin6@gmail.com	Marathi
Supriya Dhondiram More	B-10/15/3:3, Sector 4, CBD Belapur, Navi Mumbai	8454098836	supriyamore0609@gmail.com	Science
Priyanka Dattatray Gaikwad	At Vichumbe, Post ONGC, Tal. Panvel, Dist. Raigad	9821979495	priyankagaikwad90319@gmail.com	History
Nisha Kalyan Aute	A Type, Sector 13, 67/9, New Panvel	7900024251	nishaaute1997@gmail.com	Hindi

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
अभ्यासकेंद्र — शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, पनवेल
बी.एड. बॅच — २०१८-२०

अ.क्र.	विद्यार्थ्याचे नाव	अध्यापन पद्धती		निवडलेला वैकल्पिक विषय
		प्रथम	द्वितीय	
१	पाटील श्वेता राकेश	मराठी	इतिहास	EDU ४२७ बालक आणि बालशिक्षण
२	खैरे श्रद्धा श्रीधर	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
३	म्हात्रे सरिता महेंद्र	मराठी	इतिहास	EDU ४२७ बालक आणि बालशिक्षण
४	चिले श्वेता संदेश	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
५	गावित दिलीप नरशी	मराठी	इतिहास	EDU ४२८ शिक्षक आणि स्वयंसहाय्य गट
६	पाटील सुजाता बाळासाहेब	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
७	धोपे मिनाक्षी संभाजी	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
८	काटोर निशा सोमनाथ	मराठी	इतिहास	EDU ४२७ बालक आणि बालशिक्षण
९	पाटील वैशाली लीलाधर	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
१०	लोखंडे मनिषा कुंडलिक	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
११	म्हात्रे वैशाली राजू	मराठी	इतिहास	EDU ४२७ बालक आणि बालशिक्षण
१२	महामुणिकर शालिनी शेखर	मराठी	इतिहास	EDU ४२७ बालक आणि बालशिक्षण
१३	पवार केतकी क्रिष्णा	मराठी	इतिहास	EDU ४२७ बालक आणि बालशिक्षण
१४	पाटील प्रतीक्षा अनन्त	मराठी	भूगोल	EDU ४२८ शिक्षक आणि स्वयंसहाय्य गट
१५	सुतार मनोज भाऊ	मराठी	भूगोल	EDU ४२७ बालक आणि बालशिक्षण
१६	वाघ भगवान मोहन	मराठी	इतिहास	EDU ४२६ शैक्षणिक तंत्रविज्ञान
१७	रेपाळे अशोक रामभाऊ	मराठी	भूगोल	EDU ४३४ प्राथमिक स्तरावरील शिक्षकाची कार्ये
१८	माळी मिनल शंकर	मराठी	भूगोल	EDU ४२७ बालक आणि बालशिक्षण
१९	सुर्वे शिल्पा पराग	मराठी	इतिहास	EDU ४२८ शिक्षक आणि स्वयंसहाय्य गट
२०	सुतार श्रीकांत धोऱ्हू	हिंदी	भूगोल	EDU ४३४ प्राथमिक स्तरावरील शिक्षकाची कार्ये

विद्यानिधी वार्षिकांक : वर्ष २०१९-२०

अ.क्र.	विद्यार्थ्याचे नाव	अध्यापन पद्धती		निवडलेला वैकल्पिक विषय
		प्रथम	द्वितीय	
२१	कजाबजे परमानंद अनंत	मराठी	गणित	EDU ४२७ बालक आणि बालशिक्षण
२२	पाटील स्वाती संतोष	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
२३	दबाडे मनिषा शांताराम	मराठी	इतिहास	EDU ४२७ बालक आणि बालशिक्षण
२४	तुपारे रजनीकांत शहाजी	मराठी	अर्थशास्त्र	EDU ४३४ प्राथमिक स्तरावरील शिक्षकाची कार्ये
२५	कासारे अनुपमा अनिल	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
२६	कोटलकर अंजली शिवपुत्र	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
२७	बिरांजे अंजना कृष्णा	इंग्लिश	इतिहास	EDU ४२७ बालक आणि बालशिक्षण
२८	राधे मच्छिंद्र बाबू	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
२९	रवाने पूजा बलीराम	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
३०	गावित पराग सुधाकर	मराठी	इतिहास	EDU ४२८ शिक्षक आणि स्वयंसहाय्य गट
३१	चव्हाण राजाभाऊ शिवाजी	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
३२	आटक वंदना विजयकुमार	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
३३	बटगेरी सुनिल श्रीमंत	मराठी	इतिहास	EDU ४२७ बालक आणि बालशिक्षण
३४	मोरगे गजानन विलास	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
३५	वाघ संदीप शेषराव	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
३६	पांचाळ विष्णू सुर्यकांत	मराठी	अर्थशास्त्र	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
३७	पांचाळ सारिका बाळकृष्ण	इंग्लिश	इतिहास	EDU ४३४ प्राथमिक स्तरावरील शिक्षकाची कार्ये
३८	म्हात्रे संध्या चिंतामण	हिंदी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
३९	म्हात्रे मनोहर रामचंद्र	मराठी	इतिहास	EDU ४२७ बालक आणि बालशिक्षण
४०	पाटील ऋतुजा राजेंद्र	हिंदी	गणित	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
४१	गोंधळी उर्मिला गोपाल	मराठी	भूगोल	EDU ४२६ शैक्षणिक तंत्रविज्ञान
४२	म्हात्रे नरेश धर्माजी	मराठी	इतिहास	EDU ४२९ मूल्य शिक्षण
४३	भोपी प्रमोद काशिनाथ	मराठी	इतिहास	EDU ४३४ प्राथमिक स्तरावरील शिक्षकाची कार्ये

Internal Quality Assurance Committee

Sr. No.	Name	Designation
1.	Dr. Sanjay Jagtap	Chairman
2.	Dr. Raama Bhoslay - Principal	Executive Secretary
3.	Shri. Laxman Dhulekar	Administrative Officer
4.	Shri. Mohan P. Mohite	Administrative Officer
5.	Dr. Suvidya Sarvankar	Teacher
6.	Dr. Sunita Londhe	Teacher
7.	Dr. Nilima More	Teacher
8.	Dr. Ramesh Bhosale	Teacher
9.	Mr. Sapankumar Bardhan	Nominies for the local society
10.	Shri. Ganesh Dagle	Student Nominee
11.	Shri. Dhirendra Thakur	Alumni
12.	Mrs. Manasi K. Vaishampayan	Employee Nominee
13.	Shri. Mahendra Naik	Stakeholder
14.	Prof. S.S. Paithankar	Co-ordinator
15.	Dr. Ganesh Thakur	External Expert

मागासवर्गीय समिती

अ.क्र.	नाव	पद
१.	डॉ. रमा अ. भोसले — प्राचार्य	अध्यक्ष
२.	डॉ. नीलिमा अ. मोरे	कार्यकारी सचिव
३.	डॉ. रमेश भोसले	सदस्य
४.	डॉ. सुनिता आ. लोंडे	सदस्य
५.	श्री. निखील राठोड	कार्यालयीन प्रतिनिधि
६.	श्री. सखाराम दामा निरगुडे	विद्यार्थी प्रतिनीधि
७.	श्रीम. प्रियांका शंकर घाटाळ	विद्यार्थीनी प्रतिनीधि

सुचनापेटी समिती

अ.क्र.	नाव	पद
१.	डॉ. रमा अ. भोसले — प्राचार्य	अध्यक्ष
२.	डॉ. नीलिमा अ. मोरे	कार्यकारी सचिव
३.	श्री. अजित रूपजी झाडे	विद्यार्थी प्रतिनीधि
४.	श्रीम. अंकिता पांडू वांगड	विद्यार्थीनी प्रतिनीधि

विद्यानिधी वार्षिकांक : वर्ष २०१९-२०

मैत्री संघ

अ.क्र.	नाव	पद
१.	डॉ. रमा अ. भोसले — प्राचार्य	अध्यक्ष
२.	डॉ. नीलिमा अ. मोरे	कार्यकारी सचिव
३.	डॉ. सुविद्या सरवणकर	सदस्य
४.	प्रा. संजीवनी पैठणकर	सदस्य
५.	श्री. निखील राठोड	कार्यालयीन प्रतिनिधि
६.	श्री. जयेश शिंगडा	विद्यार्थी प्रतिनिधि
७.	श्रीम. प्रियांका शंकर घाटाळ	विद्यार्थीनी प्रतिनिधि

शिस्त समिती

अ.क्र.	नाव	पद
१.	डॉ. रमा अ. भोसले — प्राचार्य	अध्यक्ष
२.	प्रा. संजीवनी पैठणकर	कार्यकारी सचिव
३.	डॉ. सुविद्या सरवणकर	सदस्य
४.	डॉ. सुनिता आ. लोढे	सदस्य
५.	डॉ. नीलिमा अ. मोरे	सदस्य
६.	डॉ. रमेश भोसले	सदस्य
७.	श्रीम. हर्षदा दरणे	सदस्य
८.	श्री. प्रथमेश सरदार पाटील	विद्यार्थी प्रतिनिधि
९.	श्रीम. मनिषा दिलीप जागले	विद्यार्थीनी प्रतिनिधि

ग्रंथालय समिती

अ.क्र.	नाव	पद
१.	डॉ. रमा अ. भोसले — प्राचार्य	अध्यक्ष
२.	प्रा. संजीवनी पैठणकर	कार्यकारी सचिव
३.	श्री. गणेश तोडकर	ग्रंथपाल
४.	श्री. रमाकांत नवघरे	बहिस्त तज्ज्ञ
५.	श्रीमती. सुचिता कदम	शिपाई

छळ प्रतिबंध समिती

अ.क्र.	नाव	पद
१.	डॉ. रमा अ. भोसले — प्राचार्य	अध्यक्ष
२.	डॉ. रमेश भोसले	कार्यकारी सचिव
३.	डॉ. सुविद्या सरवणकर	सदस्य
४.	डॉ. सुनिता आ. लोढे	सदस्य
५.	प्रा. संजीवनी पैठणकर	सदस्य
६.	श्रीम. हर्षदा दरणे	शिक्षकेतर प्रतिनिधि
७.	श्री. प्रथमेश पाटील	विद्यार्थी प्रतिनिधि
८.	श्रीम. हर्षदा देशमुख	विद्यार्थीनी प्रतिनिधि

विद्यानिधी वार्षिकांक : वर्ष २०१९-२०

अंतर्गत तक्रार निवारण कक्ष

अ.क्र.	नाव	पद
१.	डॉ. रमा अ. भोसले – प्राचार्य	अध्यक्ष
२.	डॉ. सुविद्या सरवणकर	कार्यकारी सचिव
३.	श्रीम. मंगला बिराजदार	समाजिक कार्यकर्ता
४.	अॅड. संगिता रोकडे	वकील
५.	डॉ. सुनिता आ. लोढे	सदस्य
६.	डॉ. नीलिमा अ. मोरे	सदस्य
७.	श्रीम. हर्षदा दरणे	शिक्षकेतर प्रतिनीधी
८.	श्रीम. स्नेहलता गोविंदगोल	विद्यार्थी प्रतिनीधी
९.	श्रीम. हर्षदा देशमुख	विद्यार्थीनी प्रतिनीधी

तक्रार निवारण समिती

अ.क्र.	नाव	पद
१.	डॉ. रमा अ. भोसले – प्राचार्य	अध्यक्ष
२.	डॉ. सुविद्या सरवणकर	कार्यकारी सचिव
३.	डॉ. सुनिता आ. लोढे	महिला प्रतिनीधी
४.	अॅड. संगिता रोकडे	वकील
५.	श्रीम. हर्षदा दरणे	शिक्षकेतर प्रतिनीधी
६.	श्री. लक्ष्मण मोकल	शिपाई प्रतिनीधी

महाविद्यालय विकास समिती

अ.क्र.	नाव	पद
१.	डॉ. संजय जगताप	अध्यक्ष
२.	डॉ. रमा अ. भोसले – प्राचार्य	कार्यकारी सचिव
३.	डॉ. सुनिता आ. लोढे	शिक्षक
४.	डॉ. नीलिमा अ. मोरे	शिक्षक
५.	डॉ. रमेश भोसले	शिक्षक
६.	श्रीम. हर्षदा दरणे	शिक्षकेतर प्रतिनीधी
७.	श्रीम. विजयश्री पाटील	क्षेत्र – शिक्षण
८.	श्री. सपनकूमार बर्धन	क्षेत्र – औद्योगिक
९.	डॉ. गणेश ठाकुर	क्षेत्र – संशोधन
१०.	अॅड. संगिता रोकडे	क्षेत्र – सामाजिक कार्यकर्ता
११.	प्रा. संजीवनी पैठणकर	IQAC समन्वयक
१२.	डॉ. सुविद्या सरवणकर	विद्यार्थी परिषद सचिव

उपस्थिती नोंद समिती

अ.क्र.	नाव	पद
१.	डॉ. रमा अ. भोसले – प्राचार्य	अध्यक्ष
२.	डॉ. नीलिमा अ. मोरे	वर्गशिक्षक
३.	डॉ. रमेश भोसले	वर्गशिक्षक

आठवणीच्या कुपीतले अभ्यासकेंद्र

‘दोन ओंडक्यांची होते सागरात भेट
एक लाट तोडी दोघा पुन्हा नाही गाठ
क्षणिक आहे हेचि बाळा मेळ माणसाचा
पराधीन आहे जगति पुत्र मानवाचा.....”

या उक्तीप्रमाणे पुन्हा आपणा सर्वांची प्रत्यक्ष भेट होईलच असे नाही. परंतु ऋणानुबंध मात्र अतुट राहतील. जे या अभ्यासकेंद्रामुळे आपल्यात जोडले गेले. आठवणींची कुपी उघडणारी एखादी वास्तू असेल तर त्या वास्तूतील प्रत्येक क्षणाची आठवण नकळत आपल्याला भूतकाळात घेऊन जाते. साहजिकच काही काळ आपण तेथे रमतो. त्या वास्तूबद्दल मनातील भावना शब्दांत मांडताना जो एक अवर्णनीय आनंद मिळतो त्याची तुलना कशाशीच होऊ शकत नाही. या सुगंधी आठवणींची कुपी उघडणारी वास्तू म्हणजे माझे अभ्यासकेंद्र. अर्थातच शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, पनवेल हे होय.

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक यांनी मला प्रथम ‘शालेय व्यवस्थापन पदविका अभ्यासक्रम’ आणि नंतर ‘बी.ए.इ. अभ्यासक्रम’ (बहिःस्थ) पुर्ण करण्याची संधी या महाविद्यालयात उपलब्ध करून दिली. त्याबद्दल मी विद्यापीठाची ऋणी आहे. तसेच विविध व्यावसायिक कौशल्ये विकसित करण्यासाठी या शासकीय अध्यापक महाविद्यालयाने आम्हाला जी प्रेरणा दिली त्यासाठी या महाविद्यालयाचीही मी ऋणी आहे.

या महाविद्यालयाची वास्तू अतिशय सुंदर आहे. शहरालगत असूनही येथील परिसर शांत व निसर्गरम्य आहे. त्यामुळे ज्ञानाचे उपासक ज्या हेतूने या ज्ञान मंदिरात येतात त्यांचा हेतू सहजसाध्य होतो. महाविद्यालयातील परिसराची स्वच्छता मनाला मोहून टाकते. महाविद्यालयातील प्रवेशद्वारातून आत प्रवेश केल्यावर लगेचच उजव्या बाजूला कार्यालय. प्राचार्य कक्षात प्रवेश केल्यावर आतील वातावरण पाहूनच मन प्रसन्न होते. नीटनेटकेपणाने लावलेल्या सर्व ट्रॉफीज व सन्मानचिन्हे महाविद्यालयाच्या उत्तम कार्याची

साक्ष देतात. या महाविद्यालयाच्या सन्माननीय प्राचार्या डॉ. रमा भोसले मँडम यांनी या कक्षाचे रुप अधिकच खुलवले आहे. महाविद्यालयाची दुसरी इमारत थोडी पुढे डौलात उभी आहे. जुने बांधकाम परंतु नवे रुप घेऊन मिरवते आहे. या इमारतीमधील भला मोठा सरस्वती कक्ष, भाषा प्रयोग शाळा, सुसज्ज ग्रंथालय, प्राध्यापक कक्ष, प्रयोगशाळा त्या त्या ठिकाणी दिमाखात उभे. अद्ययावत संगणक कक्ष पाहून मन भारावून जाते. या सा—याचे श्रेय जाते मात्र प्राचार्या व त्यांच्या सहका—यांना.

माननीय प्राचार्या डॉ. रमा भोसले मँडम म्हणजे कुशल नेतृत्व, कर्तृत्व, दातृत्व या गुणांनी युक्त असे सदाबहार आदर्श व्यक्तिमत्व. ‘स्वयंशिस्त’ त्यांच्याकडून शिकावी. वक्तशीरपणा, नीटनेटकेपणा, श्रमप्रतिष्ठा ही मूल्ये आमच्या मनावर त्यांनी बिंबवली. ‘स्व—जाणीव’ आम्हाला करून दिली. प्राचार्याचे व्यवस्थापन उत्तम. उत्तम मार्गदर्शकाची भूमिका त्या तेवढ्याच जाणीवेने पार पाडतात. त्यामुळे विद्यार्थ्यांमध्ये आदरयुक्त दरारा असतो. त्यांचे सहका—यांशी सलोख्याचे संबंध. महाविद्यालयातील व बाहेरील मार्गदर्शन करणारे प्राध्यापकही दिग्गज लाभले. डॉ. जगदाळे मँडम, प्रा. पैठणकर मँडम, प्रा. कुरणे मँडम, प्रा. बनसोडे मँडम, प्रा. डॉ. पात्रे मँडम, प्रा. म्हात्रे मँडम या सर्वांनी सखोल मार्गदर्शन केले. २०१८—२० या दोन वर्षांच्या कालावधीत त्यांनी आमच्या वैचारिक शक्तीला खतपाणी घातले. त्यामुळेच आम्ही बी.ए.इ. अभ्यासक्रम यशस्वीपणे पूर्ण करण्याकडे वाटचाल केली आहे. सर्व मार्गदर्शक म्हणजे फणसातील गोड गरे. वर काटे पण आत गोडवा.

या महाविद्यालयाच्या दोन वर्षांच्या कालावधीत अनेक व्याख्याने, कार्यशाळा याचा आस्वाद घेता आला. राज्यस्तरीय शिक्षण कॉन्फरन्समध्ये सहभागी होण्याची संधी येथे आम्हाला मिळाली. स्नेहसंमेलन साजरा करताना आम्ही शालेय विद्यार्थ्यांसारखाच मनमुराद आनंद लुटला. या सर्व आठवणी न विसरता येण्यासारख्याच आहेत. त्यामुळे बी.ए.इ. अभ्यासक्रमाची ही दोन वर्षे चुटकीसरशी डोळ्यासमोरून कशी निघून गेली हे कळलेसुद्धा नाही. म्हणूनच हे अभ्यासकेंद्र मला माझे महाविद्यालयच वाटू लागले.

या महाविद्यालयातील त्या सुगंधी आठवणीची कुपी उघडली की आठवणीचा एकच घमघमाट मनात दरवळू लागतो. तो दरवळ हुंगत हुंगत मन कधी त्या भूतकाळात रमू लागते त्याचा थांगपत्ताच लागत नाही. त्या दरवळीचे नुसते वर्णनच माझ्यात एक तेजस्वी ऊर्जा निर्माण करते जी मला आयुष्यभरातील कार्यासाठी उपयोगी पडेल. हे ऋण मी कधीच फेडू शकणार नाही.

—सौ. श्वेता राकेश पाटील
YCMOU B.Ed. Batch 2018-20

मुहूर्तमेढ

अंगणात रोवलेली मुहूर्तमेढ
अजून तशीच उभी होती,
तिला रोज भेटणारी तीची
सखी सासरी चालली होती.

मांडवस्थापनेच्या आंब्याचे डहाळे
उगाचच रूसून बसले होते,
कारण मुहूर्तमेढीच्या दिव्याने
आपले डोळे झाकले होते.

ईकडे पतीच्या शेत्याला पदर बांधून
ताई बिचारी रडत होती,
रेखाटलेल्या रांगोळ्या, त्रिकोणी तोरणं
भाऊरायाला उगाचच नडत होती.

घराच्या रिकाम्या काळयाभोर कोप—यातून
मायबाप बिचारे पहात होते,
लेक निघाली सासरी, पान्हावलेले डोळे
अंगणातील वियोगवेड्या नात्यांचे.

— रमाकांत वामन शिंदे
YCMOU B.Ed. Batch 2019-21

छत्रपती गेले तेव्हा.....

छत्रपती गेले तेव्हा.....
पोरका महाराष्ट्र झाला,
सहयाद्रीच्या कडेकपारी
हुंदका भरूनी आला!
छत्रपती गेले तेव्हा.....
अडल्या घोड्यांच्या टापा,
आकाशही स्तब्ध झाले
टाकू लागले धापा.
छत्रपती गेले तेव्हा.....
सागरेही गोढून गेली,
जलदूर्गेही पाहून सारे
नाही उरले डोळा पाणी.
छत्रपती गेले तेव्हा.....
रायगडाची जाग गेली,
भर मध्यानकाळ
ऐन सांजवेळी झाली.
छत्रपती गेले तेव्हा.....
ढासळले, कित्येक गडांचे बुरुज
कोसळले डोंगर दुःखाचे
करत राहिले फक्त कुजबुज.
छत्रपती गेले तेव्हा.....
चंद्रसूर्य अडून बसले,
दिवस—रात्रीच्या चक्राचे
अडाखे सारे फसले.
छत्रपती गेले तेव्हा.....
वाली नव्हता महाराष्ट्रातला,
माणसे झाली मुकी—बहिरी
अस्तित्व न उरले राष्ट्राला.

रमाकांत वामन शिंदे
YCMOU B.Ed. Batch 2019-21

अश्रुने फूलव मळा ग.....

पार करशील ग दुःखाच्या डोंगर द—या ग
बाई दुःखाच्या अश्रुने फूलव मळा ग
नभ फाटलं पाणी डोळयात
त्याचं मिळना मोल गावात
मन जळतया, मन सलतया
होवून दिव्याची वात ग
बाई दुःखाच्या अश्रुने फूलव मळा ग
तू अबला नाहीस नार
तूझ्या खांद्यावर समद्यांचा भार
नको कोसळू, नको ढासळू
चूल हृदयाच्या आगीन पेटव ग
बाई दुःखाच्या अश्रुने फूलव मळा ग
घाम जिरवूनी भूमीत सारा
फोड दगडाला अंकूर थोडा
त्याच्या कृपेने, त्याच्या दयेने
होतील बाभक्तीच्या फूलबागा ग
बाई दुःखाच्या अश्रुने फूलव मळा ग

संतोष शेषराव पुपलवाड
प्रथम वर्ष सेवांतर्गत बी.एड.
य.च.म.मु.वि. नाशिक, अभ्यासकेंद्र—पनवेल
रायगड जिल्हास्तरीय
द्वितीय क्रमांक प्राप्त कविता

बाकी काही नाही

मुलं म्हणजे मुलं असतं
बाकी काही नाही
देवा घरचं फुल असतं
बाकी काही नाही

फुलवा त्याचं जीवन

एका सुगंधी फुलाप्रमाणं

च्यावी भरारी त्यानं उंच गरुडाप्रमाणं

माहीत नसतं त्याला हे कसं करावं

त्यासाठीच शिक्षक असतो

बाकी काही नाही

हसत यावं त्यानं आनंदानं शिकावं
शिक्षण्याच्या भट्टीतही भरभरून हसावं

संस्काराची रुजवण

रक्तात त्याच्या मुखावी

अपेक्षा त्याची पूर्ण करावी

बाकी काही नाही

खचेलही तो अवघड अभ्यासक्रम बघून
ढासळ्ले तो पत्याच्या महलाप्रमाण

थोडेसे कुरवाळून त्याला धीर आपण द्यावं
आई—वडिलांचं रुप त्यानं आपल्यात पाहावं

करूया आपण एवढे

बाकी काही नाही

जुन्या पुस्तकातील मोरपिसासारखं

भेटेल तो कधीतरी

आपल्यामूळे घडलो तो सांगेल कधीतरी
आयुष्याच्या कर्माचा दाखला त्यानं द्यावं

नयनाच्या ओलाव्याला मुक्त होऊ द्यावं

हेच शिक्षकाचं जीवन असतं

बाकी काही नाही

श्री. संतोष शेषराव पुपलवाड

YCMOU B.Ed. Batch 2019-21

बरसना रे

आकाशाकडे डोळे लावून
बसलेत, शेतकरी बाबा माझे,
देवा, कशी दया येत नाही रे तुला
कर्जाचे खूप खूप झाले ओझे.

पाड ना रे !! थोडे थोडे पावसाचे थेंब
माझ्या बाबांच्या डोक्यावर,
आम्ही वाट बघतोय बाबांची
ऐन सणाच्या मोक्यावर

हिरावून घेऊ नकोस माझ्या बाबांना
आत्महत्तेला प्रवश्त्त करून !
येऊन जा ना रे ! आमच्या गावी
शिवारात एकदा पडून.

नाही मागणार नवे कपडे
नको खायला पक्वानांची जोड,
फक्त एकदाच बरसून जा
आणि मोड दुष्काळाची खोड.

ए ! पाऊसदादा, पाऊसदादा
तुला आमची दया कशी येत नाही,
धरणीच्या मायलेकरांसाठी
तुला पाझर कसा फुट नाही.....

रमाकांत वामन शिदे
YCMOU B.Ed. Batch 2019-21

She is star of my life

She is star of my life
 She is breath of my life
 She doesn't know who is she for me
 She is a heart of of my life

Falling of happiness
 And hope of living life
 She gives me and my wife
 A beautiful aim of life

Without her my life was cheerless
 Without her I lost my goodness
 It is impossible to live without her
 She is a source of my livingness

She is my daughter
 Who is an angel of my life
 She is my life
 She is whole world for me.

Santosh Sheshrao Pupalwad
 YCMOU B.Ed. Batch 2019-21

भान

का ठेवू?
 मी विश्वास
 तुच कोंदला
 माझा श्वास.....

का गाढू?
 मीच घाम
 घामाचे जर
 मिळेना दाम.....

का दावू?
 मी हिम्मत
 हिमतीची जर
 नाही किंमत.....

का देवू?
 मीच दान,
 दानाचे जर
 नाही भान.....

का करू?
 मी उपकार
 त्यास नाही
 जरा विचार.....

का सोसू?
 मी सतत वार
 करता येतो
 मलग्ही प्रहार.....

का राहू
 मीच शांत
 त्याला नाही
 कसलीच भ्रांत.

श्री. महेंद्र गिरीधर जारोले
 1 YCMOU B.Ed. Batch 2019-21

उपक्रमशील शिक्षकांची वाढती गरज !

‘शिक्षणाला कधीही अंत नसतो’, या उक्तीप्रमाणे शिक्षण ही अखंड चालणारी प्रक्रिया आहे. मानवाला प्रेरित करण्याचे महत्वाचे असे साधन म्हणजे शिक्षण हे देखील मानवी जीवनाचा अविभाज्य भाग बनला आहे. खरंतर इंग्रज राजवटीत भारतात शिक्षणव्यवस्थेचा पाया रचला गेला. भारतीय समाजसुधारकांनी सर्वसामान्य माणसाला शिक्षणाची दारे खुली करून दिली. पुढे भारतात स्वातंत्र्यानंतर शिक्षण क्षेत्रात हळू—हळू प्रगती झाली. त्यातूनच १८३४—१८५४ सालात इंग्रजांच्या काळातील धोरण यांची अंमलबजावणी १९ व्या शतकात खरी होऊ लागली. याच पाश्वभुमीवर भारत सरकारने देखील विविध शैक्षणिक धोरणे, समित्या, आयोग निर्माण केले. शिक्षणाचा असा प्रसार—प्रचार झापाटयाने होऊ लागला. पण या सगळ्यात शाळातून शिकवले जाणारे अध्ययन—अध्यापन ‘चौकटीबद्ध’ होऊ लागले. यावर उपाय म्हणून भारत सरकारने विविध कृती कार्यक्रमाची, उपक्रमाची स्तरानुसार आखणी केली. पण शिक्षक मात्र ‘अभ्यासक्रम एके अभ्यासक्रम’ या तत्वावर पारंपारिक पद्धतीनुसार शिकवू लागले. शिक्षकांनी शिकलेल्या अध्यापन पद्धती, सरकारचे उपक्रम हे फक्त कागदावर राहीले. त्यामुळे उपक्रमशील शिक्षक—शिक्षण फक्त कागदावर की कृतीतून असा नवा प्रश्न निर्माण झाला.

शिक्षक हा समाजाचा आरसा असतो तर विद्यार्थ्यांचा ज्ञानात्मक महासागर, मायेचा जिक्हाळा! शिक्षकांनी आपली शिक्षक म्हणून भुमिका निभावताना आधी विद्यार्थी होणे गरजेचे आहे. आपण नेहमी सरकारच्या समस्यांवर, धोरणावरं बोट ठेवतो. पण या सगळ्याचा अभ्यास केला तर सरकारचे प्रत्येक कृती कार्यक्रम हे विद्यार्थ्यांच्या संख्यात्मक, गुणात्मक व बौद्धिक वाढीसाठी अनुकूल आहेत. जसे की, ‘असावी शाळा आपुली छान’

हस्तपुस्तिका, छंदशिबिरे, पुस्तकपेढी, बोलीभाषा हस्तपुस्तिका वर्गातील विविध बौद्धिक खेळ, अनौपचारिक शिक्षण वर्ग या सगळ्यांचा विचार केला असता तर अभ्यासक्रम एके अभ्यासक्रम, परीक्षा एके परीक्षा यानुसार शिक्षण देताना दिसतो. त्यामुळे विद्यार्थ्यांची जडण—घडण देखील त्या दिशेने होत आहे. यातूनच ज्ञानात्मक विशिष्ट चौकट व्यवस्था जन्म घेते. सध्या हीच

शिक्षणाची नवी परिभाषा निर्माण झाली आहे. खरंतर विद्यार्थी उपक्रमातून, कृतीतून जास्त शिकतो. आणि ते ज्ञान कायमस्वरूपी लक्षात राहते. मानसशास्त्रीय अभ्यासक्रम अभ्यासानुसार, ‘एखादा विद्यार्थी स्वतः ती कृती करतो तेव्हा तो रोजच्या शिक्षणापेक्षा दूष्ट ज्ञान ग्रहण करतो’. त्यामुळे बदलणारी शिक्षणव्यवस्था, प्रश्नपत्रिका स्वरूप लक्षात घेता विद्यार्थ्यांना शिक्षकांनी शिकवताना उपक्रमशीलता हा घटक वापरणे गरजेचे आहे. कारण आता माध्यमिक स्तरावर भाषेची प्रश्नपत्रिका प्रश्न—उत्तर या स्वरूपाची न राहता कृतिपत्रिका झाली आहे. त्यामुळे शाळेत शिक्षकांनी शिकवताना तो पाठ विविध भाषिक खेळ, मैदानी खेळ, प्रत्यक्ष भेट, माध्यमांचा वापर, कृती कार्यक्रम या सगळ्या नवनवीन कल्पनेतून कसा रंजक, अभिरूची निर्माण करणारा होईल याकडे लक्ष देणे, ही एक गरज बनली आहे. ही गरज लक्षात घेता प्रत्येक शिक्षकाने उपक्रमशील शिक्षण देणे आवश्यक आहे. तरच शाळा—शिक्षण नावाचा महासागर टिकेल नाहीतर त्याची जागा अत्याधुनिक तंत्र घेईल. उपक्रमशील शिक्षकांमुळे विद्यार्थी, शाळा, शिक्षण, ज्ञान या सर्व बाबी सुरक्षित होतील. भारत सरकारचे कृती, कार्यक्रम, उपक्रम, फक्त कागदावर न राहता कृतीत उतरतील.

कु. प्रज्वली नाईक
B.Ed. Batch 2018-20